Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ оқшоми

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети ва халқ депутатлари шаҳар Советининг органи

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган. ◉ № 126 (6. 825) ◉ 1989 йил 2 июнь, жума ◉ Баҳоси 3 тийин

ТОНГГИ ГАЗЕТАЛАРДА

◉ СССР халқ депутатлари съезди ҳақида батафсил ҳисоботлар, шунингдек СССР Олий Совети Раиси М. С. Горбачевнинг «СССР ички ва ташқи сиёсатининг асосий йўналишлари тўғрисида»ги доклади юзасидан музокараларда сўзга чиққан депутатларнинг нутқлари эълон қилинган.

◉ Ўртоқ М. С. Горбачев СССР Олий Советининг Раиси этиб сайланганлиги муносабати билан унинг номига табрик телеграммаларининг келиши давом этаяпти. Бугун газеталарда табрик йўллаган жаҳон партия ва давлат арбобларининг рўйхати берилган.

СССР ва АҚШ биродарлашган шаҳарлари биринчи учрашувининг

БАЁНОТИ

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ва Америка Қўшма Штатлари биродарлашган шаҳарларининг 1989 йил 29-31 май кунлари бўлиб ўтган биринчи учрашуви қатнашчилари Совет Ўзбекистонининг пойтахтига ана шу тарихий учрашувни ўтказгани учун миннатдорчилик билдирадилар.

СССР ва АҚШ биродарлашган шаҳарлари биринчи учрашувининг ўтиши ва унинг ижобий якунларига Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари Михаил Сергеевич Горбачевнинг ва Америка Қўшма Штатлари Президенти Жорж Бушнинг учрашув қатнашчиларига йўллаган табриклари рағбатлантирувчи таъсир этди.

Икки мамлакат биродарлашган шаҳарлари вакилларининг биринчи учрашуви халқларимизнинг тинчликка, ҳамкорлик ва ҳамжиҳатлик доираларини кенгайтиришга бўлган ҳоҳиш-иродасини ёрқин намойиш этди.

Биринчи учрашув қатнашчилари ранг-баранг амалий айирбошлашлар янада кенгайиши ва чуқурлашишини истайдилар ва шундай бўлади, деб умид қиладилар. Бу мамлакатларимиз аҳолисининг ҳаёти ва фаолияти билан яхшироқ танишиш имконини беради. Ҳар икки томон ёшларнинг янада кенг иштирокига, ёшларнинг турли йўналишлардаги айирбошлаши ривожланишига катта эътибор берди.

. Биринчи учрашув қатнашчилари жаҳонда таркиб топган янгича социал-сиёсий шарт-шароитларни инобатга олиб, фикр юритиш ва одоб-аҳлоқнинг эскирган қолипларидан воз кечиб, ҳамжиҳатликни кенгайтириш, маданият соҳасида бир-бирларини бойитиш зарур, деган фикрга келдилар.

Учрашув қатнашчилари савдо-иқтисодий ва илмий-техникавий ҳамкорлик муаммолари бўйича ўзаро фикр алмашдилар, ҳар икки мамлакатнинг иқтисодий ва социал инфраструктураси соҳасида қўшма корхоналарнинг фаолияти учун мавжуд шарт-шароитларни таҳлил қилдилар.

Учрашув қатнашчилари шаҳарлардаги, бутун планетадаги экологиянинг аҳволи тўғрисида ташвиш билдириб, мазкур соҳада икки томонлама алоқаларни мустаҳкамлаш ва кенгайтириш, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш бўйича кўпроқ қўшма ташаббуслар кўрсатиш, шу йўналишдаги куч-ғайратларни ўтмиш обидаларини муҳофаза қилишга доир фаолият билан қўшиб олиб бориш истагини билдирдилар.

Учрашув қатнашчилари биродарлашган шаҳарларнинг ўз шаҳарлари ҳаёти ва фаолиятига доир турли масалалардан хабардор бўлиб туришларини ёқладилар, шаҳарлар ва уларнинг гражданлари ўртасидаги мулоқотни кенгайтириш мақсадларида тил ва технологиядан янада кенгроқ фойдаланиш муҳимлигини таъкидладилар.

Профессионал айирбошлашларни бойитиш учун анъанавий ҳамда янги технология ва амалий имкониятлардан фойдаланиш мақсадга мувофиқ, деб эътироф этилди. Учрашув қатнашчилари мамлакатларнинг ўзига хос хусусиятларини ҳисобга олиб, элатлар муаммолари билан, шунингдек, инсон ҳуқуқига нисбатан қонунлар ва ахлоқ нормаларининг ҳолатидан ташвишланаётган аҳолининг группалари билан ишлаш кўринишларига кўпроқ эътибор бериш зарур, деб ҳисоблайдилар. Биринчи учрашув қатнашчилари инсонпарварлик, фикрни эркин баён этиш принципларига, ўз шаҳарлари ўртасидаги ишонч ва ҳамкорликни йўлга қўйишда инсон ҳуқуқларига устун даражада эътибор бердилар.

Учрашув қатнашчилари СССР ва АҚШ ўртасидаги шерикчилик қилаётган шаҳарлар сонининг кўпайиб бораётганлигини, улар ўртасидаги айирбошлашларнинг кўринишлари ва ҳажми кенгайиб бораётганлигини ижобий натижалардан бири, деб қайд этадилар.

Учрашув қатнашчилари учрашувнинг барча иш кунлари мобайнида Тошкент руҳи, дўстлик, тинчликсеварлик, яхши ният ва ошкоралик руҳи ҳукм сурди, деб таъкидлайдилар.

Учрашув қатнашчилари ҳам совет, ҳам америкалик ташкилотчиларга мамнуният билдириб, миннатдорчилик изҳор этадилар.

СССР ва АҚШ биродарлашган шаҳарларининг Тошкент шаҳридаги биринчи учрашуви қатнашчилари бошқа мамлакатларнинг биродарлашган шаҳарларини ер юзида тинчликни мустаҳкамлаш йўлида, барча халқларнинг фаровонлиги, инсониятнинг бахтли келажаги йўлида алоқаларни кенгайтириш ва чуқурлаштиришга даъват этадилар.

Тошкент учрашувининг қатнашчилари СССР ва АҚШ шаҳарлари ўртасидаги яхши муносабатлар ана шу шаҳарларнинг, турли ёшдаги ва касбдаги барча гражданларнинг узоқ муддатли ҳамкорлиги учун мустаҳкам замин яратишини тушунадилар. Учрашув қатнашчилари конференция ташкилотчиларидан ана шу фикрни биродарлашган шаҳарлар алоқаларини доимо ёқлаб ва қўллаб-қувватлаб келаётганликлари учун миннатдорчилик изҳор этиб, Президент Бушга ва СССР Олий Советининг Раиси Горбачевга етказишларини сўрайдилар.

СССР халқ депутатлари съездининг иши тўғрисида ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

1989 йил 1 июнь куни Москвада, Кремлнинг Съездлар саройида СССР халқ депутатлари съездининг иши давом этди.

Мажлисни съезд Президиумининг аъзоси, СССР халқ депутати Б. Е. Патон олиб борди.

Съездда СССР Олий Совети Раиси М. С. Горбачевнинг «СССР ички ва ташқи сиёсатининг асосий йўналишлари тўғрисида» қилган доклади юзасидан музокаралар давом этди.

Бугун — 2 июнда съезд ўз ишини давом эттирмоқда.

Москва. Кремлнинг Съездлар саройи. СССР халқ депутатларининг съезди. СУРАТДА: М. С. Горбачев депутатлар даврасида.

В. Мусаэльян фотоси, ТАСС фотохроникаси.

Депутат Р. Н. Нишонов нутқи

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари, Тошкент шаҳри

(Ленинград миллий-территориал сайлов округи, Ўзбекистон ССР)

Ҳурматли депутат ўртоқлар! Бизнинг съездимизни Совет Иттифоқи халқлари съезди деб бемалол айтиш мумкин. Унинг ишида амалда бутун мамлакат, барча совет кишилари қатнашмоқдалар. Съезд ўз зиммасидаги тарихий ролни бажаришига — социализмнинг бундан буёнги демократик ўзгаришларига янги омил бағишлашига, кечиктириб бўлмайдиган муаммоларни ҳал этиш йўлларини ишлаб чиқишига ҳеч қандай шак-шубҳа йўқ.

Муаммоларимиз эса ошиб-тошиб ётибди. Ўртоқ Михаил Сергеевич Горбачевнинг докладида қайта қуришнинг бориши, уни амалга ошириш йўлидаги силжишлар, нуқсонлар, ғовлар ва биринчи навбатдаги вазифалар тўғрисида анча батафсил айтилган.

Азиз ўртоқлар, биз ҳаммамиз қайта қуриш йўлида муқаррар қадамлар қўйилганлигини кўриб турибмиз. Жамиятни турғунликдан ҳаракатга келтиришга, догматизмдан реализм сари қадам қўйишга, ижтимоий ривожланишга нисбатан ленинча ёндашувларни, ленинча қарашларни қайтадан тиклашга муваффақ бўлинди. Халқ қайта қуришдан реал самаралар кутмоқда ва талаб қилмоқда. Аммо халқ ҳокимияти ва ҳуқуқ-тартибот асослари қатъиян мустаҳкамланган тақдирдагина, биз раҳбарликнинг буйруқбозлик-бюрократик усулларидан батамом воз кечишга муваффақ бўлганимиз тақдирдагина ана шундай самараларга эришиш мумкин.

Менимча, съездда ана шу масалалар хусусида умуман амалий равишда, ишчанлик руҳида гаплашиб олинмоқда. Фақат айрим чиранишлар, андишасизлик билан ёрлиқларни ёпиштириш, депутатларни илғорлар ва қолоқлардан иборат қанотларга ажратиш, айрим ўртоқларнинг съездни партия ходимларига қарши қўйиш йўлидаги уринишлари кишини ранжитади.

Масалан, кеча иккинчи секретарлар лавозимларига қарши хуружга йўл қўйилди. Буларнинг ҳаммаси жипслашишимизга ёрдам бермайди, бирлигимизни бузади. Айтишим мумкинки, манманлик дардига мубтало бўлган айрим депутатлар Ўрта Осиё республикаларидан келган депутатларга қарши ҳақоратли хуружларга йўл қўйиб, уларнинг ҳаммасини қандайдир буйруқ ва кўрсатмаларни итоаткорона бажаришда айбладилар. Биз бундай хуружларни қатъиян рад этамиз. **(Қарсаклар).**

Азиз ўртоқлар, бизда биринчи даражали ёки иккинчи даражали депутатлар йўқ. Кенг миқёсда фикрловчи ва тор доирада фикрловчи депутатлар бўлмагани каби бизда ғоят масъулиятли ёки масъулиятсиз депутатлар йўқ. Биз ҳаммамиз тенгмиз ҳамда ўз сайловчиларимиз олдида ва мамлакат олдида баб-баравар масъулиятлимиз. Биз ҳаммамиз содир бўлаётган жараёнларни жуда осойишталик билан, ўзаро тоқатли, вазминлик ва билимдонлик билан идрок этишимиз, олға томон ҳаракатнинг тўғри йўналишларини ва усулларини танлаб олишимиз, ҳамма группалар ва барча регионларни жипслаштиришимиз керак, деб ўйлайман, чунки биз битта умумий ишни қиляпмиз. Биз мамлакатнинг, съезднинг юмушлари, одамларнинг ўй-ташвишлари билан яшаяпмиз. Съезднинг кўпгина қатнашчилари каби мени ва партиявий ишдаги ўртоқларимни, масалан, ҳуқуқий ҳужжатлар ҳамда қонун ҳужжатларини ишлаб чиқиш масалалари жиддий безовта қиляпти. Ҳар қандай бино пойдеворга қўйилиши маълум. Демократиянинг пухта ишлаб чиқилган механизми, чуқур ўйланган қонунлар шундай асос бўлиб қолиши керакки, бусиз ҳуқуқий давлатни тасаввур этиб бўлмайди. Бундан бир юз эллик йил муқаддам Виссарион Григорьевич Белинский мамлакатимизга тарғиботлар эмас, балки оқилона қонунлар ва имкони борича уларнинг қатъий ижроси керак, деган эди. Ҳолбуки, ҳозирча биз қонун ижод қилишнинг пухта пишиқтирилган технологиясига, қонунларни ишлаб чиқиш, муҳокама этиш ва қабул қилиш тартибига эга эмасмиз. Кейинги вақтларда қабул қилинган айрим қонунлар ўйлаб қўйилганидек амал қилмаяпти, бошқалари уларнинг моҳиятини йўққа чиқарувчи инструкциялар билан кўмилиб кетмоқда, учинчилари эса улар эълон қилиниши биланоқ баъзи моддаларининг баҳсли эканлиги маълум бўлиб қолди. Ҳокимият ва қонун жамият манфаатлари, халқ манфаатлари посбонлигида туриши керак. Докладда бу ҳақда яхши айтилган.

Марказ билан республикалар ўртасидаги ўзаро муносабатларга доир масалалар ҳам қонун билан мустаҳкамланиши зарур. Маълумки, Совет Иттифоқининг Владимир Ильич Ленин иштирокида ишлаб чиқилган 1924 йилги Конституциясида «Иттифоқдош республикаларнинг суверен ҳуқуқлари тўғрисида ва Иттифоқ гражданлиги ҳақида» боб бор эди. Аммо 1936 йилги, шунингдек, ҳозир амалда бўлган Конституцияда ҳам бундай боб йўқ. Қонунда белгиланган қоиданинг йўқлиги шунга олиб келдики, 40-йилларда бутун-бутун халқлар, шу жумладан, қрим татарлар, месхети турклари ва бошқалар туғилган жойларидан маҳрум этилдилар, яқин ўтмишда эса миллий хусусиятлар билан ҳисоблашиш зарурлиги тўғрисидаги ҳар қандай таклиф, она тилини ва чинакам миллий маданиятни ривожлантириш тўғрисида ватанпарварларча нормал жон куйдириш кўпинча миллатчилик билан тенглаштирилди, бу эса докладда тўғри айтиб ўтилганидек, аччиқ алам ҳис-туйғуларини келтириб чиқарди ва миллий ўзликни англашда ғоят салбий акс этди. **(Қарсаклар).**

Совет Иттифоқининг янги Конституциясини ишлаб чиқиш чоғида, табиийки, янги талаблар ҳисобга олиниб, мазкур бўлим тикланса, у ўзини мутлақо оқлаган бўлур эди. Майда миллатларнинг ҳуқуқларини қонун йўли билан мустаҳкамлаб қўядиган пайт келди, бунинг учун, масалан, миллий группалар тўғрисидаги қонун концепциясини ўйлаб кўриш керак **(Қарсаклар).**

Қайта қуриш республикалардаги кўпгина ўткир, ўз ҳолига ташлаб қўйилган иллатларни очиб ташлади. Бир қанча регионларда сўнгги йилларда юз берган воқеалар муаммоларни ҳал қилмаслик қандай оқибатлар келтириб чиқариши мумкинлигини кўрсатди. Бу воқеаларнинг сабаблари турлича, лекин уларнинг кўпи олдинги ўн йилликларда миллий сиёсатнинг бузилганлиги, иқтисодий тараққиётдаги қўпол хатолар ва бузилишлар, социал-маиший ва маданий соҳанинг ўз ҳолига ташлаб қўйилганлиги билан мустаҳкам боғлиқдир. Турғунлик давридан Ўзбекистоннинг партия ташкилотига ва барча меҳнаткашларига ҳам ана шундай мерос қолган. Партия ва идеология ишида қўпол хатоларга ва бузилишларга, саноат ва қишлоқ хўжалигида номутаносибликка йўл қўйилди. Бир қанча раҳбар ходимларнинг маънавий жиҳатдан бузилганлиги аниқланди, улар ҳозир партиявий ва жиноий жавобгарликка тортилган. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Бюроси барча кўринишдаги порага сотилган унсурларга қарши қатъий кураш олиб бормоқда ва бу кураш охирига етказилади. Ана шу ва бошқа туб масалаларни ҳал қилиш республикада эскилик билан янгилик ўртасидаги оғир курашда, қарор топган эски андозалар ва ақидаларни қийинчилик билан бартараф этишда, ишнинг янги услуби ва методларини, янги тафаккурни қийинчилик билан эгаллашда амалга оширилаётган мураккаб қайта қуриш жараёнининг чинакам мазмуни бўлиб қолди. Биз ҳаммамиз иқтисодий, социал ва сиёсий муаммоларга қайта қуриш нуқтаи назаридан ёндашувни ўрганмоқдамиз. Бунга биз осонликча эришаётганимиз йўқ. Республикада тармоқ жиҳатидан ҳам, территориал жиҳатидан ҳам ижтимоий ишлаб чиқариш структураси бузилган. Кўп йиллар давомида ижтимоий ишлаб чиқариш асосан бир томонлама, режасиз ривожланди. Кўп йиллар давомида хом ашё ва ярим тайёр маҳсулотлар ишлаб чиқаришга мўлжалланган тармоқларни ривожлантиришга зўр берилди. Бундай маҳсулотларнинг улуши умумий ишлаб чиқариш ҳажмида 60 процентга етди. Иш жойи жуда кам бўлган ҳамда маҳсулот таннархида иш ҳақи улуши кам бўлган ишлаб чиқариш корхоналари ғоят жадал суръатлар билан барпо этилдики, бу ҳол шунингсиз ҳам ўткир бўлиб турган иш билан таъминлаш муаммосини тағин ҳам қийинлаштириб юборди ва аҳоли пул даромадларининг ўсишига тўсқинлик қилди. Хом ашёни қазиб чиқариш ва уни дастлабки қайта ишлаш, шу жумладан бизнинг шароитимизда жуда тақчил сувдан кўп миқдорда фойдаланиладиган ва экология вазиятига жиддий равишда таъсир қиладиган химия ва нефть химияси саноатида, рангли металлургияда хом ашё қазиб чиқарувчи ва қайта ишловчи йирик комплекслар қурилишига жуда кўп маблағ сарфланди. Шу билан бир вақтда тайёр буюмлар ишлаб чиқарадиган, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қайта ишлайдиган қувватлар деярли барпо этилмади. Республикада етиштирилаётган пахта толасининг ўндан бир қисмигина ўзимизда қайта ишлаб чиқарилаётган экан, бундай ҳолга йўл қўйиб бўладими? Мислсиз даражага етказилган пахта якка ҳокимлиги ўлкамизнинг ривожланиши учун тўсиқ бўлибгина қолмай, чинакам кулфатга айланди, ер-сув ресурсларининг камайишига, далаларнинг мислсиз даражада химиялаштирилишига, аҳолининг оммавий равишда касалланишига олиб келди. Бу ерда айтиб ўтганларидек, Орол бунинг яққол мисолидир. Ҳозир биз иттифоқ органларининг ёрдамида пахта майдонини анча қисқартириб озуқабоп экинлар, мева-сабзавот экинлари майдонини, боғ ва токзорларни анча кенгайтиришга муваффақ бўлдик. Лекин пахтачиликдаги қўпол хатолар ва ўзбошимчаликларни узил-кесил тугатиш ва шу ҳисобдан озиқ-овқат маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш учун бизнинг ҳам, иттифоқ органларининг ҳам пахта ҳажмини камайтириш ва уни мамлакатимизнинг реал эҳтиёжлари даражасига тушириш юзасидан бундан буёнги чора-тадбирларни ўйлаб кўришимиз талаб қилинади. **(Қарсаклар).**

Пахта етиштириш, азиз ўртоқлар, жуда оғир, қўлдан толдирувчи меҳнат бўлиб, жуда катта жисмоний ва маънавий куч сарфлашни талаб қилади. Ҳозирча биз пахта толасини исрофгарчилик билан сарфлаяпмиз ,деб ўйлайман. Уни химиявий толалар билан алмаштириш тўғрисида етарлича бош қотирмаяпмиз, чет элларда аллақачондан буён шундай қилишмоқда. Депутат ўртоқлар, ўзингиз ўйлаб кўринг. Совет Иттифоқида ишлаб чиқарилган тахминан 2,5 миллион тонна пахта толаси умумий ҳажмидан деярли 700—800 минг тоннаси чет мамлакатларга сотилмоқда. Қолган қисми ички истеъмол учун сарфланмоқда. Бунинг устига бизда техник мақсадларга пахта толаси сарфлаш энг юқори даражада — 14 процентни ташкил этади, ҳолбуки, бу рақам Японияда — 3, АҚШда эса ҳатто 1 процентдан ҳам камроқ. Совет Иттифоқида аҳоли жон бошига бошқа мамлакатлардагига нисбатан икки баравардан зиёд кўпроқ ип-газлама ишлаб чиқарилади, аммо, бизда умумий истеъмол ҳажмида химиявий толаларнинг улуши жуда паст — 30 процентдан ҳам кам бўлиб, бу ГФР, Италия ва Япониядагига нисбатан 2-3 баравар оздир. Социалистик ҳамдўстлик мамлакатларидаги дўстларимизга ҳам уларни таъминлаш учун етарли миқдордагина пахта толаси етказиб бериш мумкин бўлур эди.

Буларнинг ҳаммаси, азиз ўртоқлар, илмий жиҳатдан асосланган, мамлакатнинг реал эҳтиёжларини ҳисобга олган ҳамда ишлаб чиқаришни ихтисослаштириш ва экин майдонлари структурасини энг аввало озиқ-овқат масаласини ҳал қилиш фойдасига қатъий ўзгартириш имконини берадиган «Пахта» иттифоқ программасини ишлаб чиқиш зарурлигини қатъий тақозо этмоқда. Бу масала юзасидан ССР Иттифоқи Госплани раҳбарлари билан ҳамжиҳатликка эришганмиз ва биз ана шундай программани ишлаб чиқишга муваффақ бўламиз, деб ўйлайман.

Депутат ўртоқлар! Пировардида шуни ҳам айтмоқчиманки, съездимиз арафасида халқаро аҳамиятга молик кўп воқеалар юз берди. Энг буюк воқеалардан бири — Михаил Сергеевич Горбачевнинг Хитой Халқ Республикасига ташрифидир. Яна бир кенг миқёсли ташқи сиёсий тадбир муваффақиятли ўтказилди, икки буюк халқ — Совет ва Хитой халқлари ўртасидаги ҳамжиҳатликнинг янги даври бошланди. Биз партиямиз Марказий Комитетининг ташқи сиёсий йўлини тўла-тўкис қўллаб-қувватлаймиз ва бу соҳада ўз куч-ғайратларимизни сарфлашга ҳам тайёрмиз. Эътиборингиз учун катта раҳмат. **(Қарсаклар).**

Бахтли болаликни деб

Ангрендаги ёш физиклар мактаб-интернатининг тарбияланувчиси Ниёз Раҳмонқулов 1 июнь куни В. И. Ленин номли Совет болалар фондининг биринчи стипендиясини олди. У болалар уйида тарбияланаётган, эндиликда ҳар ойда Бутуниттифоқ фонди маблағларидан ёрдам олиб турадиган кўплаб истеъдодли фарзандларимизнинг биридир. Стипендия топшириш чоғида болалар уйларининг Алишер Навоий номли Давлат академик Катта театри залига «Чиполлино» балети премьерасига келган минглаб тарбияланувчилари ҳозир бўлдилар.

Ана шу хайрия спектаклига келган томошабинлар залга сиғмай кетишган эди. Бу спектакль театр коллективининг етим болаларга совғаси бўлди. Болаларни ҳимоя қилиш халқаро кунига бағишланган байрам кўнгилдагидек ўтди. Ёш томошабинлар ёш балет артистлари З. Н. Уримбетов ва Ф. Саъдуллаева, Ю. Боровиков ва Б. Охундаев, А. Раҳматуллина ва Р. Ҳайдароваларнинг илҳомбахш санъатини чин дилдан олқишладилар. Уларни узоқ қарсаклар билан тақдирладилар.

Шу куни театр директори Қ. Муҳитдиновга ўсиб келаётган ёш авлодни тарбиялашга ажойиб ҳисса қўшганлиги учун В. И. Ленин номли Совет болалар фонди Ўзбекистон бўлимининг ёрлиғи ҳам топширилди. Залга тўпланган болалар уни қарсаклар билан табрикладилар. Ўзбекистон музика жамиятининг раиси Энмарк Солиҳовга ҳам худди шундай ёрлиқ берилди.

Бутун республикамиз бўйлаб Болаларни ҳимоя қилиш халқаро кунига бағишланган тантанали тадбирлар бўлиб ўтди.

(ЎзТАГ).

ДЕМОКРАТИЯ ВА ОШКОРАЛИК АМАЛДА

СССР халқ депутатлари съездининг иши, КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Раиси М. С. Горбачевнинг «СССР ички ва ташқи сиёсатининг асосий йўналишлари тўғрисида»ги доклади — Шарқ билан Ғарб оммавий-ахборот воситалари, жамоатчилиги, сиёсий доираларининг диққат марказида турибди. Шарҳловчилар докладнинг программавий тусда эканлигига, уни Кремлнинг Съездлар саройига тўпланган совет халқи депутатлари баланд руҳ билан кутиб олганлигига эътиборни жалб қиладилар. Совет Иттифоқининг сиёсий тарихи янги, демократик босқичга кириб, янги совет парламенти юзага келиб, давлат механизмининг барча гражданларни ўз-ўзини бошқариш практикасига жалб этувчи янги системаси шаклланаётганлиги таъкидланади. Москвадан олинган хабарларда совет раҳбарининг докладида биринчи марта СССРнинг ҳарбий харажатлари тўғрисидаги маълумот келтирилганлиги ва ана шу харажатларни яна қисқартириш тўғрисидаги таклиф ўртага қўйилганлиги уқдириб ўтилади.

⊙ ВАРШАВА. Совет раҳбарининг зўр қизиқиш билан кутилган доклади у билан боғлиқ орзу-умидларга тўла-тўкис мос келади, деб ёзади бугун «Трибуна люду» газетаси. М. С. Горбачев яқин ва олис истиқболга мўлжалланган фаолиятнинг кенгайтирилган, комплекс ва ғоят катта программасини ўртага қўйди, КПССнинг XXVII съезди ишлаб чиққан, Марказий Комитетнинг шундан кейинги Пленумларида ва XIX Бутуниттифоқ партия конференциясида ривожлантирилган йўлга содиқликни тасдиқлади.

⊙ ЛОНДОН. М. С. Горбачевнинг докладида Кремлдаги съездда ёрқин намоён бўлаётган чинакам демократизм бутун совет жамиятини активлаштириш учун шарт-шароит яратишга кўмаклашади, деган қатъий фикр айтилди, деб таъкидлайди «Дейли телеграф» газетаси.

⊙ БОНН. Совет кишиларига турмушнинг барча соҳаларида кенг кўламли ўзгартишларни амалга оширишнинг жуда катта программаси тақдим этилди, дейилади Ғарбий Германия телевидениесининг эшиттиришида. Совет раҳбарининг СССР халқ депутатлари съездидаги нутқи қайта қуришга содиқ бўлиш билан ажралиб туради.

⊙ НЬЮ-ЙОРК. «Ҳозир Совет Иттифоқида рўй бераётган воқеалар, — бутун дунё учун ғоят муҳимдир, — деди ТАСС мухбирига таниқли иқтисодчи, Нью-Йорк университети иқтисодий таҳлил институтининг директори Василий Леонть М. С. Горбачевнинг съезддаги докладини шарҳлаб. — Агар қайта қуришни амалга оширишга муваффақ бўлинса, ҳамма жойда вазият яхшиланади, аммо у муваффақиятсизликка учраса, ҳамма учун ёмон бўлади. Мен совет раҳбарининг Совет мамлакати экономикасидаги энг кечиктириб бўлмайдиган муаммо — бозорнинг издан чиққанлиги тўғрисидаги фикрига мутлақо қўшиламан. Асли россиялик бўлган кўпгина кишилар ва уларнинг авлодлари Совет Иттифоқидаги қайта қуришга ёрдам беришни истаётганликларини биламан. Бундай ёрдам қўшма корхоналар ташкил этишда ҳаммадан кўра яхшироқ намоён бўлади».

⊙ ДЕҲЛИ. Ҳиндистон матбуоти М. С. Горбачевнинг «СССР ички ва ташқи сиёсатининг асосий йўналишлари тўғрисида»ги докладини тарихнинг ҳозирги, бурилиш босқичида Совет Иттифоқи тараққиёти йўлларини белгилаб берувчи ғоят муҳим ҳужжат деб баҳоламоқда. Доклад совет раҳбарининг СССР Олий Советининг Раиси лавозимига сайлангандан кейинги биринчи программавий баёноти бўлди, деб ёзади нуфузли «Ҳиндустан таймс» газетаси.

Коммунистлар ҳақида ҳикоялар

Қалбга йўл

— Қайта қуриш даврининг коммунисти қандай бўлиши керак? Агар у раҳбар бўлса-чи?

— Ҳозирги шароитда раҳбар-коммунист зиммасидаги масъулият юки яна ҳам оғир...

Ўзи ёш бўлса ҳам, кўпчиликка бош бўлиб келаётган ана шундай раҳбар-коммунистлардан бири Расул Ғаниевич Содиқов ўзига берилган бундай саволга шу тарзда жавоб беради. Қолаверса, шаҳримиздаги «Қизил тонг» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси коллективининг ўз етакчисига нисбатан ҳурмат ва муҳаббатлари ҳам жуда баланд. Айни пайтда коллектив эътиборини, ишончини оқлаш раҳбар учун қаттиққўл ва меҳрибон, талабчан ва дилкаш, ишбилармон ва ташаббускор каби бир қанча фазилатлар эгаси бўлишини тақозо этади. «Қизил тонг»ликлар айтганидек, мана шундай фазилатларни ўзида мужассамлаштира олган раҳбарнинг корхонасида аҳвол қандай?

— Бирлашмамиз республикадаги барча ишлаб чиқариш корхоналари қатори хўжалик юритишнинг янги формасига ўтган кезлари,— дея ҳикоя қилади Р. Содиқов, — очиғи, ўзгаришлар деярли бўлгани йўқ. Бу нарса ишчилар орасида чуқурроқ ўрганилди, мутахассисларимизнинг малакаларини оширишга эътибор бердик. Айниқса, соф фойда даромадини қўлга киритиш асосий вазифа бўлиб турарди. Бинобарин, шу нарсага қараб иш ҳақи фонди ҳам, рағбатлантириш фонди ҳам ошиши мумкин эди. Ҳаракатларимиз, уринишларимиз зое кетмади. Вақт натижа бера бошлади. Эндиги кунга келиб кўзлаган мақсадимизга эриша боряпмиз. Охирги икки ой давомида масалан, соф фойда даромадини пландаги 2 миллион 400 минг ўрнига 2 миллион 412 минг сўмга етказиб олишга муваффақ бўлди. Меҳнат унумдорлиги плани 104 процентга ошди. Ишчиларимизнинг ўртача иш ҳақи ўтган йили 137 сўмдан иборат бўлган бўлса, ҳозир 182 сўмни ташкил қилмоқда. Лекин биз буни 210-230 сўмгача чиқаришни мўлжаллаганмиз. Шунингдек, 1987 йилнинг январь ойидан бошлаб жорий этилган Давлат қабули ижобий натижасини беряпти.

— **Расул Ғаниевич, корхонангиз коллективи қўлга киритаётган иқтисодий самара қувончли, албатта. Лекин ишчи дастгоҳи ёки машинаси ёнида хотиржам ишлаши учун ҳам меҳнат, ҳам дам олиш шароити зарур.**

— Ҳақ гапни айтдингиз. Худди мана шу мақсадда ҳозир бирлашмамизда технологик қайта қуриш ишлари жадаллик билан олиб бориляпти. Машина яхши ишласа ишчининг меҳнатида ҳам унум бўлади. Унумли меҳнатдан сўнг мириқиб дам олишга нима етсин!

Бирлашмада бош инженерлик пайтимдаёқ техник ускуналарни қайта жиҳозламай туриб, бирор натижага эришиш қийинлигига ишонардим. Хайриятки, республика Енгил саноат министрлиги бу нарсани атрофлича ўрганиб, ижобий ҳал қилиб берди. 1987 йилдан бошлаб ГФР, Франция, Италия, Испания, Швеция каби давлатлардан тикув машиналари келтирилди. Француз ва немис фирмаларининг мутахассислари билан иш бошладик. Жиҳозлаш ускуналари ўрнатилди. Ҳозир созлаб уларни тўла ишга туширишга тайёрланмоқда. Бундай машиналарда аёлларнинг қишки ва мавсумий пальтолари ҳамда болаларнинг пальтолари тикиб чиқарилади. Муҳими, аёллар меҳнатидаги қўл кучи кескин камаяди, конвейер усули кенгайтирилади, бир сўз билан айтганда, иш шароити яхшиланади.

Ишдан бўш пайтларида яхши дам олишларини таъминлаш учун руҳий дам олиш хоналари ишлаб турибди. Спорт залимиз ҳамиша қизларимиз билан гавжум. Лекин бундан қониқиб қолмасдан цехлардаги мавжуд дам олиш хоналарини янги лойиҳа асосида қайтатдан реконструкция қилмоқчимиз. Аммо маданият саройимиздаги аҳвол ҳамон яхшиланмай қоляпти. Қурилиш материаллари етишмаётганидан иш ўлда-жўлдалигича келяпти. Шароит ҳақида гап кетганда, яна бир нарсани таъкидлаб ўтиш зарур. Хўжакент территориясидан берилган «Мингўрик» дам олиш зонамизда ҳар йили бирлашмамизнинг юзлаб ишчилари дам олиб қайтадилар.

«Қизил тонг»нинг ўзга ишлаб чиқариш корхоналаридан фарқли томонини кўп қирралари билан белгилаш мумкин. Корхонада амалий иш олиб бораётган хотин-қизлар совети ишчи аёллар саломатлиги ва шароити ҳақида маънавий ғамхўрлик қилибгина қолмасдан, балки моддий маблағ билан ҳам ёрдам бериб боради. Бирлашма ажратган махсус фонд орқали кўп болали ёки шароити оғир оналарга ёрдам бериб турилади. Буларнинг ҳаммаси инсон саломатлигини сақлашга кўмаклашибгина қолмай, уни самарали меҳнат сари ундайди, албатта.

Бу ишларнинг замирида ўз-ўзидан раҳбар-коммунистнинг роли қай даражада эканлиги янада яққол кўриниб турибди. Одатда жонкуяр ва ишбилармон раҳбаргина одамлар ташвиши ва қувончига шерик бўлиш, уларнинг қалбига йўл топиш хаёлида бўлади.

...1952 йил шаҳримизнинг Кўкча маҳалласида таваллуд топган Расул дастлабки меҳнат фаолиятини маҳалладаги тикув цехида бичувчи бўлиб ишни шогирдликдан бошлади. Шогирдлик давридаёқ ўз ишига пухталиги, меҳнатсеварлиги ва ҳаракатчанлиги билан ажрала боради. Мустақил иш бошлаган кезларида эса, бичувчилик каоби сир-асрорларини мукаммал эгаллаган моҳир тикувчилар қаторидан жой олади. 1973 йили Расулга катта ишонч билдирилиб, 3-тикув цехига бошлиқ қилиб тайинлайдилар. Шу ерда уни партия сафига қабул қиладилар. Ёш коммунист ўша пайтларда ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда олий ўқув юртида мутахассислиги бўйича сабоқ ҳам оларди. 1975 йили бирлашманинг тайёрлов цехи бошлиғи вазифасини бажара бошлади. Ундан кейин Совет Армияси сафида хизмат қилди. Сўнгра яна жонажон корхонасига қайтар экан, бирлашмада таъминот бўлимини бошқарди. 1979-81 йиллар бирлашма бош инженерининг ўринбосари, 1981-86 йилгача бош инженер, 1986 йилдан бошлаб эса бош директор лавозимида сидқидилдан тер тўкиб келмоқда.

Ф. ҲУСАНОВА.

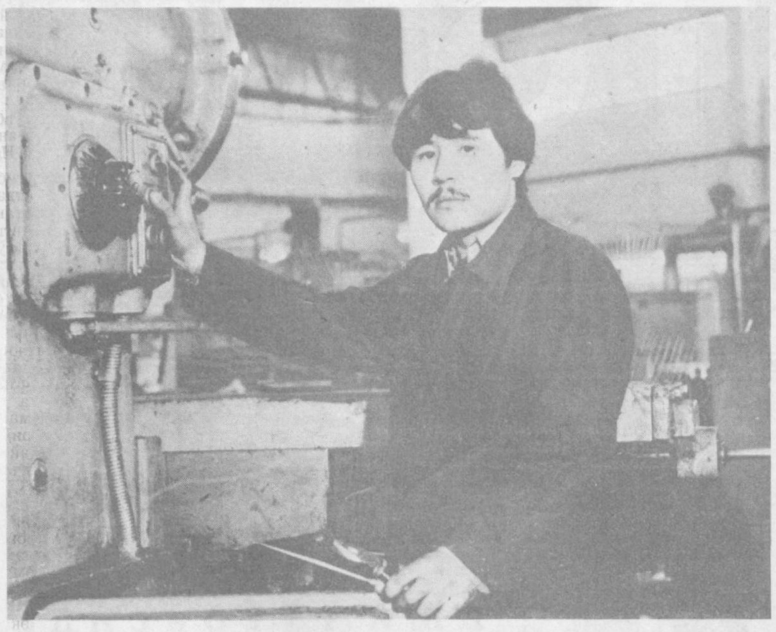

Баҳодир Абдуллаев жамоатчи, жонкуяр комсомоллардан. У «Таштекстильмаш» заводининг кам серияларда маҳсулот ишлаб чиқарувчи цехида меҳнат қилади. Электрик йигит цехда ҳар доим унумли меҳнат шароити мавжуд бўлиши лозим деб ҳисоблайди. Шунинг учун бўлса керак ўз зиммасига юкланган вазифаларга масъулият билан ёндошиб, ишлаб чиқариш топшириқларини ҳар куни 110-120 процентга адо этяпти.

СУРАТДА: Б. Абдуллаев.

А. Хачатурьян фотоси.

Қишлоқ хўжалиги соҳасида ижара пудратининг жорий қилиниши тракторсозлар олдига ҳам катта вазифаларни қўйяпти. Эндиликда аввалгига нисбатан арзон ва сифатли машиналар ниҳоятда зарур бўляпти.

«СССР 50 йиллиги номидаги Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмасининг конструкторлик бюроси ана шундай янги трактор турлари устида иш олиб бормоқда.

СУРАТДА: конструкторлик бюроси бошлиғи В. Каверин, инженер-конструкторлар Э. Колбина ва В. Сафроновалар янги лойиҳаларни муҳокама қилмоқдалар.

Р. Шарипов фотоси.

Уй-жой қурилиши «Оқшом» назоратида

«Гулистон» қаватлари

Йиғилишдан кўпчиликнинг кўнгли тўлмади. Айниқса монтажчилар давлат қабули вакилларини тиғиз пайтда икки оёқни бир этикка тиқиб туриб олаётганликларидан қаттиқ ўпкаладилар.

— У ҳолда сифат учун курашни таъминотчиларнинг ўзларидан бошлаш керак, — деди кўпни кўрган қурувчиларнинг бири норози оҳангда. — Авваллари ишни талаб қилишар эди. Энди эса сифат-сифат дейишдан нарига ўтмайдиган бўлиб қолишди. Шундай экан талаб ҳаммага бирдек бўлсинда? Қачонгача биз заводдан келтирилган брак панеллар, бетон плиталар учун жавоб берамиз.

Бу фикрлар бинокорларнинг кўнглидаги гапларни «қитиқлаб» юборди.

— Бир эмас, икки эмас, бир неча маротаба такрорланди бу аҳвол, — дейишди улар, — қачонгача тортишиб ўтирамиз. Бас, бошқармадагилар ҳам ишнинг боришига биздек жон куйдиришсин.

Бригада етакчиси бошқалардан айнан шу гапларни кутган эди. Кейинги вақтда қурувчилар салбий ҳолатларга анча муросасиз бўлиб қолдилар. Вақтида келтирилмаган қурилиш материаллари-ю, брак маҳсулот уларнинг вақтини олгандан, ишдан қўйгандан кейин бошқа нима ҳам қилишсин.

— Энди бошқача иш юритамиз,— деди бригадир Михаил Пак. — Янги объектни ўзимиз, бутун коллектив билан «қўлдан чиқарамиз». Ана шунда ортиқча эътирозларга ўрин қолмайди. Қолаверса, бутун коллективимизнинг имкониятлари юзага чиқади. Ишнинг сифатига кафолат таъминланади.

Тажрибали бинокор, коммунист Михаил Пакнинг таклифи ҳаммага бирдек маъқул бўлди.

— Ишласак ишлабмизда, —дейишди улар бараварига.

Ниҳоят, кутилган кун келди. Ҳандақ қазилган майдонда монтажчилар дастлабки босқич ишларини қизғин бошлаб юбордилар. Энди бутун бошли тўққиз қаватли 194 квартирали янги уйнинг тақдири уларнинг қўлида эди. Қурувчилар шижоатига монанд қурилиш майдонига юк ортилган машиналар ҳам пешма-пеш келиб турибди. Ўз ўрнида давлат қабули вакиллари объектда бўлишиб, қурувчиларнинг ишлари билан танишиб бордилар, камчиликларни ўз вақтида бартараф этишда ёрдамлашдилар. Қаватлар кун сайин кўкка бўй чўзди. Эндиликда «Гулистон» массивидаги янги қурилишлар ҳисобига барпо бўлган уйларни кўриб одамнинг дили яйрайди. Уларнинг орасида 2-уйсозлик комбинатига қарашли 3-монтаж бошқармасининг Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган қурувчи Михаил Пак бошлиқ бригада монтажчилари барпо этган уйлар ҳам бор. Яқинда коллектив аъзолари массивдаги 3 корпусли 50-уйнинг монтажини ниҳоясига етказдилар. Эндиликда бу янги уйда пардозловчилар юксак унум билан ишламоқдалар. Ўтаётган ҳар бир кун 194 оилани янги шинам квартираларга кўчиб кирадиган кунни тобора яқинлаштирмоқда.

Р. АҲМАДАЛИЕВ.

Олий ўқув юртларида

Ижодий конкурслар

Олий ўқув юртлари талабалари Бутуниттифоқ олимпиадасининг II республика тури ниҳоясига етди. Республикамиз олий ўқув юртлари вакиллари 24 та ўқув предмети бўйича ижодий конкурсларда иштирок этдилар.

Абу Райҳон Беруний номидаги Тошкент политехника институтида қурилиш буюмлари ва конструкцияларини ишлаб чиқариш предмети бўйича баҳс «Нима? Қачон? Қаерда?» телевизион викторина сценарийси ўтказилди. Илмий беллашувда институтнинг Жиззах филиали студенти Г. Худойқулова ғолиб чиқди.

Архитектура конкурсида лойиҳалар оригиналлиги, конструкциясининг хоссалари, чизмачилик санъати ва назарий қоидаларга мувофиқлиги синовдан ўтказилди. Самарқанд Давлат архитектура-қурилиш институти студенти Р. Даминовнинг лойиҳаси энг яхши деб топилди.

Математика фани кўригида эса республикамизнинг 15 та олий техника, қишлоқ хўжалик ва иқтисодий ўқув юртлари вакиллари қатнашдилар. Шу жумладан Тошкент олий инженерлик ўт ўчирувчи-техника мактаби ва Самарқанд олий ҳарбий автомобиль билим юрти командалари ҳам иштирок этишди. Уларга жюри раиси Я. Соатов бошчилигида танланган 7 та конкурс масаласи ҳавола қилинди...

Умумкоманда ҳисобида Тошкент политехника институти талабалари 1-ўринни эгалладилар. Улар ҳамда шахсий биринчиликда ғолиб чиққан йигит-қизлар Бутуниттифоқ олимпиадасида қатнашиш ҳуқуқини қўлга киритишди. Иқтидорли талабаларга Ўзбекистон Ленин комсомоли Марказий Комитети ва республика Халқ таълими министрлигининг I, II, III даражали дипломлари топширилди.

Ш. ҚОСИМОВ.

Ия, наҳотки?!.

Қачонгача?

Илгари маҳалламизда ахлат ташлайдиган майдон бўларди. Шу жойга автомашиналарга «Сервис» хизмати кўрсатувчи корхона қурилиши аҳоли ҳамда 219-мактабда таълим олаётган ўқувчилар учун ноқулай аҳволни юзага келтирди. Район ободонлаштириш бошқармаси томонидан «Ахлат ташланмасин», деб эълон ёзиб қўйилганига ҳали кўп вақт бўлгани йўқ. Яна ўзлари Парвариш кўча, 3-проезддаги 23 ва 26-уйларнинг олдидаги энг серқатнов жойни ахлатхона учун танлашди. Қизиғи шундаки, худди шу ерга магистраль газ тақсимлаш қудуғи жойлашган.

Шундай экан, техника хавфсизлиги қоидасининг бузилмаслигига ким ҳам кафолат берарди!

Ҳозирги кунда ташланаётган ахлатлар баъзан хонадонларимизнинг эшигигача яқинлашиб қолади. Уюмлар ичидаги қўр, тошкўмир чиқиндилари куну тун аланга олиб, тутаб ётиши ҳавони ифлослантиряпти. Санитария ҳолати ҳам мутлақо талабга жавоб бермайди. Биз қачонгача шундай аҳволда турмуш кечирамиз? С. Раҳимов районидаги «Янги Тошкент» маҳалласида яшовчилар номидан:

Ғ. УБАЕВ, Ш. СИДИҚХЎЖАЕВ, Қ. СИДДИҚОВ.

Жами 12 имзо.

Ҳаво тоза бўлсин

Тошкентда тутун ўлчагич асбобни ишлаб чиқаришга киришилди, ушбу асбоб ёрдамида дизель моторидан чиқаётган газларнинг нечоғлик булғангани тез ва аниқ ўлчанади. Дастлабки қурилмалар «Таштройтранс» бирлашмаси ва Ленинграддаги «Автотранспорт» бирлашмасига жўнатилди. Бу асбобларни Тошкентдаги «СредазНИИпроцветмет» институти ҳузуридаги «Мета» кооперативи ишлаб чиқаришга киришди.

Инженер Н. Мартинов таклиф этган тутун ўлчагич асбобнинг ишлаш принципи жуда содда, бу қурилма ёрдамида чиқинди газлар оптик усулда «элакдан» ўтказилади. Бу қувурни, бир қарашда япон зонтига ўхшатса бўлади. Ана шу «зонт» ёпилганида узунлиги ярим метр, очилганида эса, яъни ишлаётганида қарийб 1 метрдир. Дастанинг бир чеккасига нур манбаи, иккинчи чеккасига фотоэлемент ўрнатилган. Тутун қанчалик бурқсиб чиқаётган бўлса, фототок шунча кам бўлади. Комплексда чиқинди газлар нормага нисбатан нечоғлик кўп чиқиб кетаётганини кўрсатувчи датчик ҳам бор. Асбобнинг оғирлиги бир килограммдан ошмайди. Нархи бир ярим минг сўм. У билан икки-уч соат ичида 200 та машинани текшириб чиқса бўлади.

Кўп йиллардан буён тутун ўлчагич асбоб бўлмагани учун автомобилчиларга ҳам, аҳолига ҳам қийин бўлган эди. Ҳамонки, двигатель тутун чиқараётган экан, демак ёнилғи батамом ёнмаяпти, демак ҳавога анчагина канцерогенлар ва бошқа заҳарли моддалар чиқиб кетяпти. Совет Иттифоқида тайёрланган ва чет мамлакатлардан олиб келинаётган муқим тутун ўлчагич асбоблар республикада жуда кам.

Ана шу енгил, олиб юрса бўладиган қурилма эса ҳаммага қўл келиши мумкин. Бу асбоб кўп синовлардан, жумладан давлат синовларидан ҳам муваффақиятли ўтди. Ўлчаш сифати ҳақида гапирадиган бўлсак, чет элда тайёрланган моделлардан устун. Ўлчаш учун бор-йўғи 10 секунд зарур бўлади. Асбобни 10 даражагача совуқда ҳам, 50 даражагача иссиқда ҳам ишлатса бўлади.

Ҳисоб-китобларга кўра шу асбоб ёрдамида КрАЗ машиналарини созлаш туфайли йилига 137,6 сўмлик ёнилғи, КамАЗ машиналарида эса 168,8 сўмлик ёнилғи тежалади. Йўл-йўлакай шуни таъкидламоқчимизки, Тошкентдаги автопарклардан бирида синов ўтказилганида, текширилаётган барча машиналарда чиқинди газлар нормадагидан бир ярим баравар кўп бўлгани аниқланди. Демак, ёнилғини тежаб-тергаб сарфлаш резервлари анчагина. Шундай қилишнинг ўзи ҳавони анча тозалаш имконини беради.

«Мета» кооперативи бу йил мамлакатдаги автобазалар ва кўпгина шаҳарлардаги давлат автоинспекцияларидан 5 мингта ана шундай асбоб етказиб бериш учун буюртмалар қабул қилди. Бундай приборлардан камида 50 мингта зарур бўлиши ҳисоблаб чиқилган. Шундай қилиб, бу асбоблар кўплаб ишлаб чиқарилса, республика бюджети анчагина даромад кўриши мумкин. Афсуски, «Мета» илмий-ишлаб чиқариш кооперативи тажриба-конструкторлик ишлари харажатларини кўтарадиган бу асбобни кўплаб ишлаб чиқаришга ёрдам берадиган мутасадди ташкилотни тополмай турибди.

Ўзбекистон давлат план комитетига эса бундан икки йил муқаддам ана шу муаммони ҳал этиш таклиф этилган эди. Ҳозирча эса, кооператив мутахассислари жўнгина цехча очиб, тутун ўлчагични ўзлари тайёрламоқдалар.

Н. ШУЛЕПИНА,
ЎзТАГ мухбири.

Сибирь—Ўзбекистонга

Сибирдаги учта ўрмон саноати хўжалиги ўзининг хом ашё базаси билан биргаликда ёғоч-тахта тақчиллигини сезаётган Ўзбекистон ихтиёрига берилди. Булар —Иркутск областидаги Бирюса, Туманшет ва Марково ўрмон саноати хўжаликларидир. Булар билан биргаликда областдаги ёғоч-тахта базаси ҳам топширилади.

Башарти республика олинган ресурсларни тўла-тўкис ўзлаштирса, унда 1995 йилга бориб Сибирда қўшимча равишда бир миллион куб метрдан ортиқ ёғоч-тахта тайёрлашимиз мумкин. Бу ўрмонзорлар Ўзбекистонга шундай шарт билан берилдики, у ерда чиқиндилардан фойдаланиш ҳам йўлга қўйилиб, улардан паркет, ёғоч плита, целлюлоза фабрикалари учун тараша, турли халқ истеъмол моллари ишлаб чиқарилади. СССР Ўрмон саноати министрлиги ва ўрмон давлат комитетига ресурсларни ўзлаштиришда республикага ёрдам бериш вазифаси топширилди.

Ўрмон базаларимизни ўзлаштириш учун анчагина меҳнат қилишга тўғри келади: Сибирь дарёларини сақлаб қолиш учун тез орада улар орқали ёғоч-тахта оқизиш тўхтатилади. Демак, тайёрланган ёғочни автомобиль йўллари орқали ташишни йўлга қўйиш керак бўлади. Ўрмон саноати хўжаликларининг ишлаб чиқариш қувватларини ошириш, янги касбдаги кўплаб ишчилар тайёрлаш, хўжаликларни техника билан жиҳозлаш, озиқ-овқат ва ноозиқ-овқат товарларини фонд билан таъминлаш ва бошқа кўпгина ишларни бажариш лозим. Лойиҳачилар ва молия ходимларидан тортиб темирйўлчилар, медицина ва савдо ходимларигача — барча коллективлар қиладиган ишлар кўп.

Ўзбекистоннинг барча қурилишларини ёғоч-тахта билан таъминлашда туб ўзгаришга эришиш, жадал уй-жойлар қуриш ана шу куч-ғайратларнинг самараси бўлиши керак, деб хабар қилади ЎзТАГ мухбири.

Телетайп лентасидан

⊙ ВАШИНГТОН. Ҳозирги вақтда бутун дунёда жами қуввати 205.699 мегаватт келадиган 307 та атом энергетика қурилмаси ишлатилмоқда. Ана шу қурилмалар умумжаҳон электр энергияси истеъмолининг салкам 17 процентини таъминламоқда.

Бундан ташқари 101 та реактор қурилмоқда ва яна 110 тасига буюртма берилган ёки лойиҳалаштирилмоқда. Нуфузли ноҳукумат ташкилот — Америка энергетика муаммолари кенгаши тайёрлаган «1988 йилда реакторлар. Халқаро обзор» йиллик маълумотномасида шулар ҳақида хабар қилинади.

Ҳозирги вақтда жаҳоннинг 41 мамлакатида атом электр станциялари ишлаб турибди, барпо этилмоқда ёки лойиҳалаштирилмоқда, дейилади маълумотномада. Ҳозирдаёқ 25 мамлакатда АЭСлардан фойдаланилмоқда ва бир қанча мамлакатларда атом энергетикаси ҳозирнинг ўзидаёқ электр энергияга бўлган эҳтиёжнинг камида 25 процентини таъминламоқда.

⊙ МАПУТУ. Мозамбик қуролли кучларининг Мапутуда очилган миллий партия конференцияси ФРЕЛИМО партиясининг бу йил ўтказиладиган V съездига тайёргарликнинг муҳим босқичи бўлиб қолиши керак. Конференциянинг барча қўшин турлари вакилларидан иборат делегатлари Мозамбик халқ озодлик кучлари билан армия партия ташкилотларининг фаолиятини муҳокама қиладилар, бўлажак съезднинг 40 дан ортиқ қатнашчисини сайлайдилар.

Бизнинг конференциямиз Мозамбик халқи учун оғир бир пайтда ўтмоқда, деди учрашувни оча туриб ФРЕЛИМО партияси марказий комитети сиёсий бюросининг аъзоси, республика мудофаа министри Алберту Чипанде. Қуролли тўдаларнинг қўпорувчилик кирдикорлари тўхтовсиз давом этаётган шароитда Мозамбик халқ озодлик кучлари зиммасига мамлакат мустақиллиги ва суверенитетини ҳимоя қилиш борасида алоҳида масъулият тушади. ФРЕЛИМО партиясининг IV съездидан кейин ўтган вақт ичида Мозамбикнинг мудофаа қобилиятини мустаҳкамлаш учун талайгина ишлар қилинди, деб уқтирди министр. Қуролли кучлар қайта ташкил этилмоқда, бундан кузатилган мақсад уларнинг жанговарлик қобилиятини ва уюшқоқлигини кучайтиришдан иборатдир.

⊙ ВАШИНГТОН. «Улуғ Ватан урушининг совет ветеранлари делегацияси Америка диёрига биринчи марта келаётгани йўқ, аммо бизни Қўшма Штатларда айни шу йил алоҳида самимийлик билан қабул қилишди, бу йил ана шу учрашув мамлакатимизнинг оддий америкаликлар фикри ва туйғусига таъсир этаётган янги тинчлик ташаббуслари белгиси остида ўтмоқда», — деди сешанба куни бўлиб ўтган матбуот конференциясида уруш ветеранлари совет комитетининг аъзоси генерал-лейтенант Владимир Орлов.

У «Вьетнамдаги урушда қатнашган авлод маркази» ва «Эльбадаги учрашув қатнашчилари уюшмаси» деб аталган Америка жамоат ташкилотларининг таклифига биноан АҚШга борган уруш ветеранлари совет комитетининг делегациясига бошчилик қилмоқда.

«Эльбадаги учрашув қатнашчилари уюшмаси» Америка ташкилотининг асосчиси Боб Сван ТАСС мухбири билан суҳбатда қуйидагиларни таъкидлади: «Совет кишилари билан мулоқот бизни буюк мамлакатларимиз халқлари тинчлик ва хавфсизликка астойдил интилаётганликларига ишонтирмоқда. Халқларимиз вакиллари ўртасидаги бевосита алоқалар, шу жумладан кейинги жаҳон уруши ветеранлари орқали бўладиган мулоқотлар ҳам энг муҳим масалалар хусусида ҳамжиҳатликка эришишга, Совет Иттифоқи билан Қўшма Штатлар ўртасидаги муносабатларни яхшилаш ишини янада олға силжитишга кўп жиҳатдан кўмаклашиши шубҳасиздир».

Айбдорлар жазоланди

⊙ ТОКИО. ТАСС мухбири Вячеслав Бантин хабар беради: Япониянинг «Тодэн» компанияси раҳбарияти Фукусима вилоятидаги ана шу фирмага қарашли атом электростанциясида шу йил январь ойида рўй берган аварияга даҳлдор бир қанча ўз ходимларини жазолаш тўғрисида жума куни қарор чиқарди. Компания президенти ва шу компаниянинг бошқа бир қанча раҳбарлари ярим йил мобайнида кам маош оладилар, авария вақтида станция директори лавозимини эгаллаб турган Т. Усами эса муддатидан илгари пенсияга чиқиш тўғрисида ариза берди.

1989 йилнинг январь ойида Фукусимадаги АЭСнинг учинчи атом реактори совитиш системасида авария содир бўлди. Бунинг оқибатида болт ва гайкаларнинг бир қисми, шунингдек катта босим туфайли ёрилиб кетган насоснинг вазни қарийб 20 килограмм бўлган парчалари реакторга тушиб қолди. Аммо реакторда нокерак нарсалар борлигини дарҳол билолмадилар. Аввалига, реактор белгилаб қўйилганига нисбатан кўпроқ тебраниб кетаётганлиги қайд этилди, шу боисдан у 7 январь куни тўхтатилди. Ўша пайтдан буён реактор ишлатилмаяпти, атом энергетикаси мутахассислари ва экспертлари эса, ҳайтовур радиоактив моддаларнинг чиқиб кетишига олиб келмаган ана шу носозлик сабабларини аниқлашга уриниб, текширув ишларини давом эттирмоқдалар.

«Жапан таймс» газетасининг ёзишича, АЭСдаги авария муносабати билан «Тодэн» раҳбарлари биринчи бор ўз ходимларига нисбатан ана шундай қаттиқ жазо чораларини кўрдилар.

Жамоатчилик фикри сўралди

⊙ ЛОНДОН. М. С. Горбачев қуролланиш пойгасини тўхтатишга чин кўнгилдан интилмоқда. Жамоатчилик фикрини сўраб билиш қатнашчилари бўлган Буюк Британия, Франция, Италия ва ГФРнинг аксарият аҳолиси шундай фикрни айтди. Чунончи, инглизларнинг 74 проценти совет раҳбарини «Тинчлик учун ҳақиқий курашчи» деб ҳисобламоқдалар. «Гардиан» газетасининг эслатиб ўтишича, бундан икки йил муқаддам британияликларнинг фақат 31 проценти шундай хулосага келган эди. Умуман, фикри сўралган ҳар уч кишининг икки нафари СССРнинг тинчлик ташаббусларига батамом ишонади.

Айни вақтда «Гардиан»нинг таъкидлашича, Буюк Британия, Франция, Италия ва ГФРдаги фикри сўралган кишиларнинг фақат 40 процентигина АҚШ президенти Ж. Бушнинг қуролсизланиш соҳасидаги сиёсатига ана шундай ишонч билан қарамоқдалар.

Шуниси эътиборга лойиқки, деб таъкидлайди газета, НАТО кенгашининг 29 май куни Брюсселда очиладиган ва кам олислик ракеталарини модернизациялаш масаласини муҳокама қиладиган сессияси арафасида савол-жавобда иштирок этган британияликлар ва французлардан бирортаси ҳам ўз ватанида «Ядровий кучларни ривожлантириш» программасини қўллаб-қувватламади.

Немис рассомларининг тавсиясига кўра бу йилги ёз мавсумида «ҳаётимиз гуллари» — болалар кўркам ва хушбичим либослар билан ота-оналарининг кўзлари ва қалбини қувонтириши лозим.

Ушбу суратда ГДР Модалар институтида яратилган «Ёз куни» коллекциясининг айрим моделларини кўриб турибсиз.

АДН—ТАСС фотоси.

Илмий муассасаларда

Қуёш чақнаганда...

«Қуёш» сўзига ҳеч таъриф йўқ. Таъбир жоиз бўлса, Қуёш—бу ёруғ дунёнинг нур ва тириклик манбаидир. У биз кўриб турган оламдаги сайёра ва бўшлиқларни ёритади, она-Еримизда ҳаётни таъминлайди. Унинг ҳар бир ҳаракати ва ўзгариши сайёрамизга таъсир этиб туради.

Шаҳримиздаги Меҳнат Қизил Байроқ орденли Астрономия институтининг олимлари Қуёшни мунтазам кузатиб, унинг сир-асрорларини очишда узоқ йиллардан бери тадқиқот ишларини олиб боришмоқда. Институтнинг Қуёш физикаси бўлими мудири Исроил Сатторов бу ҳақда шундай дейди:

— Астрономия институтимизда Қуёшни текшириш ўттизинчи йилларнинг бошларидан эътиборан олиб борилмоқда. Ҳозирга қадар бу улкан ёритгич активлигининг беш марта ўн бир йиллик даври ҳақида маълумот тўпланган. Мазкур текширишлар билан ҳозирги кузатувлар қиёслаштирилганда Қуёш активлигида бўладиган ўзгариш сирлари очилди, шунингдек янги илмий масалалар ўртага қўйилди.

— Қуёшнинг физик табиатини ўрганишда нималар асосий муаммо бўлиб турибди?

— Олимларимиз Қуёш доғларига алоҳида эътибор берадилар. Бу масала асримиз бошларидан ўрганилмоқда. Қуёш доғларининг пайдо бўлиши, ундаги ўзгаришлар, умуман Қуёш табиати тўлиқ ечилган эмас. — Ҳозирги пайтда институтимиз астрономлари янги телескоплар билан Қуёшнинг физик табиатини мунтазам равишда ўрганишаяпти. Унинг юзасидан кучли магнит майдони тарқалганлиги аниқланган. Бу магнит майдони қандай пайдо бўлишини аниқлаш эса биринчи галдаги масала бўлиб турибди.

Ер сайёрасининг ҳаракати, табиати ва гоҳида юз берадиган турли воқеа-ҳодисалар осмон жисмлари билан боғлиқлигини ҳам Астрономия институти олимлари ўрганиб боришмоқда. Жумладан, Қуёш физикаси бўлимида сайёралараро муҳитга Қуёш доғлари, чақнашларининг таъсири кузатилади. Маълумки, Қуёш чақнашлари пайтидаги оқим жуда қудратли ва таъсирли бўлади, бу айниқса Ер атмосферасининг юқори қатламларига кучли таъсир кўрсатади. Бундай пайтда юрак хасталиклари бўлган беморлар ўзларини нохуш сезадилар. Астрономлар Қуёш чақнашларининг қай даражада бўлишини олдиндан айтиб беришлари фазогирлар саломатлигини муҳофаза қилишда муҳим аҳамиятга эга бўлади.

Ҳар ўн бир йилда юз берадиган Қуёш активлиги Ердаги воқеа-ҳодисалар билан боғлиқ бўлиши ҳақида сўрайман:

— Ҳар йилнинг ўзига хос қувонч-ташвишлари бўлади. Қуёш активлигининг ошиши билан боғлиқ ҳар ўн бир йиллик даврни олимлар ўрганиб, унинг сирларини очишмоқда. Бу эса ҳаёт манбаи — Қуёшнинг физик табиатиниң билишимизда катта аҳамият касб этади.

Тўлқин РАСУЛЕВ.

СУРАТДА: Астрономия институти Қуёш физикаси бўлимининг мудири, физика-математика фанлари кандидати Исроил Сатторов Қуёш кузатиладиган телескопларни созламоқда.

Х. Мирзакаримов фотоси.

Жасоратнома

Муносиб хизмат қилмоқда

⊙ Кейинги пайтларда республикамиз йигитларининг ҳарбий хизматга тайёргарлиги кўнгилдагидек эмас, улар жисмоний тайёргарликда, рус тилини эгаллашда оқсаётганликлари сабабли фақат ҳарбий қурилиш қисмларидагина хизмат қилишаётир, деган мулоҳазалар тез-тез эшитилиб турибди. Лекин Ҳарбий-Ҳаво кучлари, Ҳарбий-Денгиз Флоти, Ракета қўшинлари, Ҳаво ҳужумига қарши мудофаа қисмларида, Инженерлик ва Радиотехника қўшинларида ўз йигитлик бурчини шараф билан адо этаётган, бугунги замонавий ҳарбий техника сирларини пухта эгаллаётган, малакали ва етук ҳарбий мутахассислар бўлиб етишаётган халқимизнинг муносиб фарзандлари кўпчиликни ташкил этаётганлигини тасдиқловчи хабарлар ҳам редакциямизга келмоқда.

Жумладан, яқинда «Тошкент оқшоми» редакциясига Қизил Байроқ орденли Тинч океан флотининг органи «Боевая вахта» газетасидан хушхабар келди. Газетанинг 1989 йил 11 май сонида катта лейтенант А. Пелевиннинг мақоласи босилган экан...

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқидаги йигирмадан ортиқ миллат ва халқларнинг кемамизда хизмат бурчини ўтаётган йигитлари бепоён Ватанимизнинг Узоқ Шарқ чегараларини сергаклик билан муҳофаза қилмоқдалар. Улардан бири — ўзбек халқининг мустаҳиқ фарзанди 2-даражали старшина Бобур Назаровдир.

Кунлар ҳам елдек ўтиб кетаркан. Яқиндагина у Тошкентдаги 190-ўрта мактабда ўқиб юрганди, кейин Тошкент халқ хўжалиги институтининг кечки бўлимида ўқишни давом эттирди. Армия хизматига чақирилганда Ҳарбий-Денгиз Флотини танлади. Омади бор экан, Тинч океан флотининг энг замонавий кемаларидан бирида хизмат қила бошлади: кема экипажининг ўзига хос бой ва яхши анъаналар бор: улар кема қўшилмалари ўртасидаги социалистик мусобақада доимо пешқадамликни бой бермай келишаётир. Денгиз сафарларидаги жасурлиги ҳамда ҳарбий тайёргарликдаги ажойиб кўрсаткичлари учун экипаж аъзолари СССР Мудофаа министрининг вимпели билан мукофотландилар. Ҳарбий коллектив ниҳоятда аҳил, шу билан бирга хизмат бурчини адо этишдаги ҳалоллик, юксак интизом, баъзи салбий ҳолларга қарши курашдаги принципиаллик — бу фазилатларга денгизчи Бобур экипаж аъзоларининг ҳурмат-эътиборини қозонгани туфайли сазовор бўлди. Қўмондонлик айнан унга энг муҳим ва масъулиятли участкалардан бирини ишониб топширди. 2-даражали старшина Бобур Назаров бу ишончни шараф билан оқламоқда. Профессионал савиясини муттасил ошира бориб, Бобур юксак малакали мутахассис бўлиб етишди. Шунингдек, у яна ёндош командорлик мутахассислигини ҳам эгаллади.

Хизматдошлари билан ўзаро муносабатларда Устав тақозо этган талабчанликни хайрихоҳлик билан, самимийлик билан қўшиб олиб бориш — 2-даражали старшина Бобур Назаровнинг олиб бораётган ишлари ва хулқидаги энг муҳим хислатлардан хисобланади.

Дўстларига ҳар доим ёрдам беришга шайлиги, айниқса ёш денгизчиларга зарур йўл-йўриқлар кўрсатиши, маслаҳатлар бера билиши билан экипажнинг, тенгқурларининг ҳурмат-эътиборини қозонди.

Бобурни КПСС аъзолигига тавсия этган комсомол йиғилиши қизғин ўтди. У ўз шаънига айтилган танқидий мулоҳазаларни самимий қабул қилди. Бугунги кунда ёш коммунист ҳарбий қисм комсомол бюросининг аъзоси сифатида экипаж олдида турган вазифаларни адо этишда актив иштирок этмоқда.

2-даражали старшина Бобур Назаровнинг ота-онаси Муҳаррам Исмоиловна ҳамда Бахтиёр Аминовичларга шонли Ватанимизнинг муносиб ҳимоячиси бўлиб етишган ажойиб ўғилни тарбиялаб вояга етказганликлари учун миннатдорчилик билдиргим келади.

Яқинда Бобур Назаров қўмондонликнинг рағбати билан жонажон Тошкентида отпускада бўлди. Қайтиб келгач, кемадаги ҳарбий хизмат юмушларига яна ғайрат билан киришиб кетди.

А. ПЕЛЕВИН,
катта лейтенант.

Тараққиёт ҳақида кўргазма

Ўзбекистон Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмаси томонидан «Техника тараққиёти ва маҳсулот сифати» деб номланган кўчма кўргазма тайёрланди. Экспозицияда «Ўзбекмебель» бирлашмаси корхоналарида маҳсулот сифатини яхшилаш, илғор техника ва технологияни кенг жорий этиш, меҳнат унумдорлиги, ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш борасида олиб борилаётган ишлар ҳақида ҳикоя қилинади.

«Ўзбекмебель» саноатининг территориал ишлаб чиқариш бирлашмаси биносида намойиш қилинган кўргазма республика областлари бўйлаб ўз сайҳатини бошлади.

А. РИСҚИЕВ.

НОМУС

(Ҳикоя)

I.

Тўфа титраб кетди: «Шунча йил ўтиб, Ҳайдарали... Эй, худойимей, қайтиб кепти-да!».

Ҳа, Псков остоналарида душманга асир тушиб, сўнг иттифоқчилар томонидан озод қилинган Ҳайдарали 195... йил баҳор тонгларининг бирида Эсондарага кириб келган эди.

Ҳали халқоблардаги юпқа муз оёқ остида «қирс-қирс» синади. Барибир баҳор-баҳор-да, эрта-индин табиат қиш уйқусидан кўз уқалаб туради. Буни ҳатто палахса-палахса қорамтир булут билан қопланган осмонга қараб ҳам билиш мумкин.

Шу куни Тўфанинг тоғ томон илдамлаб кетаётганини ўтинчи Жўравой куюк кўрган экан, кечга бориб, бутун тоғ қишлоғи оёққа қалқиди. Ҳатто забун кампирлар ҳам кўчага чиқишган эди.

Эртаси чошгоҳларда, қузғунлар галаси айюҳаннос солганича, доира ясаб учиб юрган Бешикқоя ёнида, яшин урган Тўфанинг жасади топилди.

Мурданинг лаблари нимагадир ташна каби ним очиқ, чақин чалган мумдай қорайиб кетган, ҳали қуриб улгурмаган ҳўл сочлари лабларига ёпишиб қолган. Қишлоқ йўли одамлар учун ҳеч қачон шу кунгидек узоқ ва машаққатли бўлмаган эди...

Замин яна бир фарзандини ўз оғушига олди. Қабристондан чиқаверишда бегона бўлиб қолган Ҳайдарали укасига рўпара келди. Оға-ини қучоқлашиб кўриша кетишди. Ҳаял ўтмай, Ҳайдарали туни билан қишлоқ қарияси Карим бобонинг қилган насиҳатларини хайф кетказиб, ўз ҳамтани — биродарининг елкаларидан силтаб юборди.

Хидирали орқага мункиб кетди ва:

— Кечирасиз... ака, — дея олди.

Дафн маросимининг эртасига Ҳайдарали кап-катта бўлиб қолган Ёдгорнинг қўлидан етаклаганича, асирликда дардга чалинган оёғи оқсаб-тўқсаб, қишлоқдан чиқиб кетди.

II.

1941 йил водийда буғдой эрта пишди. Бепоён майдонларда сара донга тўла сап-сариқ бўлиқ бошоқлар денгиздай чайқалди. Катта-кичик ҳаммаси—далада. «Асал ойи» ўтиб, ўримга чиққан келин-куёв кун бўйи бегона кўздан нарида буғдой ўришди. Ўша якшанба кечқуруни хабар келди — уруш.

Ёш келинчак учун хотира бўлиб тўй кечаси, Ҳайдаралининг хиёл юлқиниб вагонга чиққани, ўзи тайинлаган аллақандай кераксиз тушунтиришлар-у, шу «тирноқ» — Ёдгоргина қолди.

Тўйлар қандай ажойиб ўтган эди-я. Тайёргарлик ниҳоясига етган бўлсада ,«қайлиқни бермаймиз» деб оёқ тираб олган шўх янгалар. Ниҳоят, икки севишган жон чимилдиқ ичида. Юзлар ҳовли саҳнидаги оловли ёнади. Қишлоқни забт этган карнай-сурнайлар сурони тинган. Фақат ҳовли узра бутун Зарафшон водийсига донғи кетган ҳофиз Гулобнинг дам салобатли, дам пастроқ авждаги, дам майин жарангловчи фармон овози қанот қоқади.

Ўртага келиннинг шаддод ва ҳали «тушов кўрмаган» дугоналаридан бири — Хайринисо чиқди. У куйларди:

Қизил гулсан, баргинг йўқ,
Хўп йигитсан, ёринг йўқ.
Умринг ўтиб боради —
Нодонсан, хабаринг йўқ.

Қўшиқ тугар-тугамас йигитлар «Қуралай кўз укам, ёр-ёр»ни бошлаб юборишди...

Бу йиллар ичида у миллионлаб одамлар учун қазои муаллақ бўлган қирғиннинг тезроқ тугаши, чақмоқдай пишиқ Ҳайдаралисининг эшик очиб келишидан умидвор бўлиб, 1418 кун ўзини овутди.

Мана, баҳор янглиғ муқаррар ғалаба ҳам кириб келди. Музаффар жангчилар бўй етган қизларнинг баданини жимирлатиб, юртларига қайтишди. Тўфа уларнинг орасида ўз Ҳайдаралисини учратолмайди. Ўша севикли инсонга эътиқоди туфайлидан йўлларга яна беш йил кўз тикди.

III.

Ўшанда ҳали уруш давом этар, Ҳайдаралидан хат узилиб қолган эди. Кундузи билан колхозда ишлайдиган Тўфа Ҳайдаралининг мактублари узра тонг оттирарди.

Тасодифий «Ҳайдарали Эркаев...» сўзлари билан бошланувчи машъум «қора хат» эшик қоққан куннинг эртаси, қорнидан оғир яраланган қайниси — Хидирали жанговар сафдан қайтди.

Ўзи тенгилар аллақачон уйли-жойли бўлиб кетганига қарамай, Хидирали сўққабошлигича юраверди. Тўфага икки-уч жойдан одам чиқди. Етимликда ўсган бу бахти қаро аёл ёлғиз Ёдгорни чирқиратиб, қаерга ҳам борсин? Қолаверса, бу ёқда Ҳайдаралисининг муқаддас хотираси.

Дунёда ҳаёт қонуни отлиқ аччиқ ҳақиқат бор. Кўпинча шуни ҳисобга олмаймиз. Бироқ биламизки, у бизни ўзи билан ҳисоблашишга ҳамиша мажбур қилади. Шундай, Тўфа қандайдир мажбурият орқасидами, бошқа сабаб бўлдими — нима бўлганини ўзи ҳам яхши англолмади. Хидиралининг ҳомийлик никоҳига ўтди. Ҳайдаралининг пок хотираси қаршисида эътиқоди заррача сусаймаса ҳам шу иш юз берди.

Унинг қалбида келишиб бўлмас кураш давом этар, шунинг учун аллақачондан бери у ўзининг қаёққа ва нима мақсадда кетаётганини тузук идрок эта олмас, фақат ихтиёрсиз олға қадам ташларди. Лаблари тинимсиз шивирларди: «Қайтиб кепти... Демак ўшанда тирик экану, алдашипти-да».

Нима қилсин? Юзига чарм тутиб бўлса ҳам ортга қайтсинми? Йўқ-йўқ асло. Ўша бети қораликдан кейин Тўфа (у Хидиралига никоҳланганлигини барибир юзиқоралик, қалбидаги севгига тупроқ тортиш деб ҳисобларди) ўлса ҳам ўша Эсондарага қайтиб бормайди.

Тўфа ўзининг ҳазон бўлган муҳаббатини ўйлаганича, силлиқ тоғ ўнгирларидан шиддат билан отилиб тушаётган Бешикқоя шаршаралари пойига етиб келди. Бу жаҳаннамий баландликдан бутун водий ҳавода буғланаётган оқ кўлга ўхшарди.

Шарқ томон туман ва ҳайбатли. Оқ булут босиб келаётган дара. Борлиқ оҳиста кўздан йўқолмоқда. Элас-элас келаётган гулдураклар тобора яқинлашади. Атрофга буткул зулмат чўкиб, тоғ осмони торайди. Яна момақалдироқнинг бўғиқ садоси. Устма-уст чақмоқ чақди. Сўнгра теваракка қудуқ тубига хос жимжитлик чўкди. Хаял ўтмай, осмону фалак қайта ларзага келди. Шамол қўзғалиб, севалаб ёмғир ёға бошлади. Зулматни тилка-пора қилиб, кўкимтир аланга чақнади. Маълумки, бу аҳволда само ҳали-бери ғазаб аравасидан тушмайди.

Тўфа даҳшатдан қалтирар, лекин ундаги номус ҳисси ҳозир ҳар қандай қўрқувдан устун эди. Йиғлаб турган Ёдгор кўз ўнгидан ўтиб, эси оғаёзди. Ўпкаси тўлди. Йиғи хуруж қилди. Боши айланиб, юраги кўксига сиғмай кетди. Шу кез қаердадир яқингинада тун қушининг этни жунжиктирувчи қаҳқаҳаси эшитилди. Сал ўтмай, хосиятсиз қичқириқ яна такрорланди. Бу қўрқинчли товуш шаршара шовқинига қўшилиб, қояларда акс садо берарди.

Аста-секин юриб, тириклайин зулмат қаърига кириб бораётган Тўфанинг чақмоқ ёлқинида зум кўриниб қоладиган сулукатли қомати қадимги юнон ривоятидаги оқ кўйлакли муҳаббат маъбудасини эслатарди.

У худди ўлимини олдиндан сезгандек:

— Ёзғирмагайсиз, — деди.

Бу сўз Ҳайдаралигами, жондан ширин фарзанди Ёдгоргами ёки нияги тинимсиз қалтираб турувчи, муллаёқа бўз кўйлак кийган, кўзлари шилпиқ, қора дори ейишдан бўлса керак, юзлари заъфарон бўлиб кетган қайнатаси — Ҳусан чолгами қаратилганини билиб бўлмасди. Тўфа сўнгги марта урушга лаънат ўқиди.

Сониядан кейин худди маҳобатли тоғлар остин-устун бўлаётгандек, момагулдирак ўкирди. Шип-шип этиб, чақмоқ чақди. Буларнинг ҳаммаси аёл кишининг даҳшатли фарёди билан қўшилиб кетди.

Шерали СОКИН.

Яхши удумлар

Дўстлик—инсоний фазилат

Илм-фан зиёсини берган устоз-муаллимлар, бир синфда таҳсил олган синфдош талабалар доим хотирада ёдланиб туради. Бундан ўттиз беш йил илгари шаҳримиздаги Охунбобоев номли 45-ўрта мактабни битириб чиққан ёш йигит-қизлар бугунги кунда халқ хўжалигимизнинг турли соҳаларида фидокорона меҳнат қилишмоқда. Улар ҳар беш йилда учрашиб, дийдор кўришадилар, ўз ҳаётлари, касб-корлари, меҳнат муваффақиятлари, келгуси иш режалари ҳақида суҳбатлашадилар. Куни-кеча шундай анъанавий учрашув шаҳардаги Жасорат монументи олдида ўтказилди.

— 1954 йили мактабни 96 ўқувчи битириб чиқди, — дея сўзлаб берди мактабнинг собиқ директори Розия Қобулова. — Қувонарли жойи шундаки, шу 96 ўқувчидан олти ўқувчи олтин ва беш ўқувчи кумуш медаль олган эди. Ҳозирги кунда ўша ўқувчилардан уч нафари фан доктори, ўн нафардан ортиғи фан кандидатлари. Медицина фанлари доктори, Беруний номидаги Ўзбекистон ССР Давлат мукофотининг лауреати Ҳабибулла Алиев, тарих фанлари доктори Аҳмаджон Отажонов, техника фанлари доктори, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган механизатор, профессор Азмиддин Садриддинов, Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги Педиатрия илмий-текшириш институти клиникасининг бош врачи Шуҳрат Турсунов, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Эргаш Каримов, «Пахтакор» командаси бошлиғи Ахбор Имомхўжаев, медицина фанлари кандидати Абдуваҳоб Қодиров, тарих фанлари кандидати Ўткир Солиҳов, геология-минералогия фанлари кандидати Талъатбек Маннопбеков, техника фанлари кандидати Э. Акбаров, Тошкент шаҳар Советининг депутати Рамзиддин Зайниддинов ва бошқа ўнлаб собиқ талабалар ўқувчимиз бўлганлигидан фахрланамиз.

Замонамизнинг етук кишиларини тарбиялашда А. Измайлова, Ф. Солиев, О. Шокирова, Қ. Муҳамедов, Ғ. Жўраев, С. Холтоев каби ўнлаб моҳир ўқитувчиларнинг хизматлари беқиёс бўлган эди.

— Биз мактабда олган билимимизни ҳеч қачон унутмаганимиздек, азиз ўқитувчиларимизни ҳам доим қалбда эҳтиром билан эъзозлаймиз, — дейди шифокор Шуҳрат Турсунов. — Бир мактабда ўн йил бирга ўқиб, ўттиз беш йилдирки халқимиз хизматини ҳалол бажариб келяпмиз. Қирқ беш йиллик дўстлик ҳеч қачон унутилмайди:

Бу яхши дўстлик анъанаси мазмунли ва ибратли бўлди.

Қутбиддин НИЗОМОВ.

Ҳамза номидаги ўзбек давлат академик драма театри биносида қардош тожикистонлик санъат усталари — Лоҳутий номидаги Тожикистон драма театри ўз гастролларини бошлади. Гастроль спектакллари жуда ранг-баранг. Улар орасида Софоклнинг машҳур «Шоҳ Эдип» фожиаси, замонавий мавзудаги ўнга яқин спектакллар ўрин олган.

Театр актёрлари ўз ролларини маҳорат билан ижро этадилар. Айниқса, СССР халқ артисти Ҳошим Гадоев маҳоратини таърифлаб ўтиришга ҳожат бўлмаса керак.

СУРАТДА: «Шоҳ Эдип» спектаклидан кўриниш. Эдип ролида Ҳошим Гадоев, Аполлон ролида Тожикистон ССР халқ артисти Маҳмуд Тоиров.

Р. Шарипов фотоси.

Қатралар

Йиғламаса бўлгани...

— Ботиржон, йиғламагин, илтимос. Мураббо ейсанми? Хоҳламайсанми? Бўлмаса, бор ётақол. Уни ҳам хоҳламайсанми? Сени қандай овутсамикин?

Она нима дейишини билмай, жим қолди. Сўнг:

— Бўлмаса кел, даданга ўхшаб елкамда кўтарай, бўптими?

Кичкинтой «йўқ» дегандек бош ирғаб, яна ҳам қаттиқроқ йиғлай бошлади.

Она ҳеч нимага тушунмай ўғлига қарайди. Бирданига у «топдим» дея қувончдан чеҳраси яшнаб кетди. У эгнига иккита жемпер кийиб, елкасига ёстиқ боғлади-да, унинг устидан чопон кийиб, бошига қалин рўмолини танғиди.

— У-у-у, — дея она айиққа тақлид қилганича уйда қийшайиб у ёқдан, бу ёққа юра бошлади. Ботиржон йиғидан бироз тўхтади-да, жилмайди.

— Мана энди бошқа гап, — мулойимлик билан она эгнидагиларни еча бошлади.

Шу топ яна йиғи овози эшитилди. Ботиржон йиғи аралаш онасидан яна бироз айиқ бўлиб юришни илтимос қилди. Она яна кийимини кийиб, фарзанди атрофида айиқмисол юра бошлади.

Орадан бир неча вақт ўтди.

— Бўлар? — сўради она.

— Йўқ, — дея бош ирғиди фарзанд.

— Мен чарчадим, исиб кетяпман.

— Яна, яна юринг.

Она терлаб-пишиб хонада юрар, бироздан тўхтаб, нафасини ростлаб оларди. Энди она шундай ўжар ўғли борлигидан нолиб йиғларди. «Ахир даданг икковимиз нима десанг шуни муҳайё қилсак, ўйинчоқларинг ҳам ҳаммадан кўп бўлса» дерди.

Шундай дея она ўз роли ҳақида унутиб қўйди. Овоз ҳам чиқаришдан, у ёқдан бу ёққа юришдан ҳам тўхтади. Шу топ бола яна йиғлади.

Она оғир хўрсинди-да, яна ва яна айиқ юриш қила бошлади.

«Ҳамманики ўзига...»

Акбар уйга йиғламсираб югуриб кириб:

— Яламас! Мен унга нима қилдим? — деди.

— Ким? Комилми? — сўради она.

— Ҳм.

— Яна ўша Комилми? Энди мендан кўрсин!

— Керак эмас, — илтижо қилди бола.

— Йўқ, юр, — дея она ўғлининг қўлидан олди.

Ҳовлига чиқишгач, «ярамас»ни кўришди. У болалар билан ўйнаб ўтирарди.

— Сен нега қўлингга эрк беряпсан? — дея ташланди она болага.

— У ўзи биринчи бошлади. Кейин мен коптокни олиб қўйдим, — деди бола бунга жавобан.

— Шундай десам ишонади, деб ўйлаганмидинг? Бекорларнинг бештасини ебсан! Доим сен оппоқ-у, қолганлар қора бўлиб қолавераркан-да. Онанг қаёққа қарайди. Ўзи уйдами?

— Уйдалар.

— Қани, юрчи олдига.

Уйга киргач, у Комилнинг онасига бақира кетди:

— Болангизга қарасангиз бўлмайдими? Қўлига эрк беришни ўрганибди.

Сўнг жаҳл билан эшикни тарақлатиб ёпди-да, ўғлини олиб кетди.

Кечқурун ота ишдан келгач, она бор гапни айтиб бобиллай бошлади:

— Бунга нима дейсиз?

— Бекор қипсан онаси, — жавоб қилди ота. — Ўзлари келишиб оларди. Уларнинг жанжали нима бўларди? Уришишади, бироздан кейин яна ярашиб, яна бирга ўйнаб юришаверади.

— Ким сизни ота дейди. Сиз ҳеч ўғлингизга раҳм қилмайсиз. Агар ўша «ярамас» ўғлингизнинг қўлини синдирганда нима бўларди?

— Қанақасига у ярамас бўлсин? Ахир у бола бўлса. Тинч, мўмин-қобил. Қара ўзимизники тағин ўшани дўппосламасин.

— Бизники унақа қилмайди. У «ярамас» бўлса...

— Буни қара-я, ҳамма сен учун қора-ю, фақат ўзингники оппоқ. «Ҳамманики ўзига, ой кўринар кўзига» деб шуни айтсалар керак-да.

Дилшод ЖАЛОЛОВ.

Турфа олам

ҒИШТЛАР — МУЗЕЙ ЭКСПОНАТИ

Венгриянинг шимолида жойлашган Дьер шаҳри ўлка музейи маҳаллий гражданларнинг биридан 150 га яқин ғиштни совға сифатида олди. Ушбу совғанинг ғаройиб томони шундаки, уларнинг ичидан бир-бирига ўхшашини тополмайсиз. Коллекциянинг энг қимматбаҳо экспонати, унинг сатҳидаги ёзувларга қараганда, бундан 17 аср муқаддам ясалган. Тахминларга кўра ундан ўша пайтларда Рим легионерлари фойдаланишган.

Ҳозирги Дьер шаҳри ўрнида ўрта аср қалъаси қурилиши учун фойдаланилган ғиштлар коллекцияда алоҳида бўлимни ташкил этади. Сатҳида усталар қолдирган ёзувлар, ҳар хил белгиларга қараб, уларнинг қачон ва қаерда ясалганини билса бўлади. Қалъа бошлиқларининг буюртмаси бўйича тайёрланган қурилиш материалларига жимжимадор муҳрлар босилган.

2000 ЁШЛИК МЎМИЁЛАР

Америкалик археологлар Қоҳиранинг шимолий ғарбида жойлашган Эль-Фаюм шаҳрида қадимги мозорга дуч келдилар. Ана шу ердан мўмиёланган аёл ва бола мурдаси топилди. Мўмиёланган аёл киши гулчамбарлар билан ўралган тилла тобутда ётар эди, қабр устига ёзувлари ва расмлари яхши сақланган зиғирпоя толасидан тўқилган чойшаб ёпиб қўйилган. Мутахассисларнинг тахмин қилишларига кўра, топилдиқларнинг ёши 2000 йилга тенг. Топилдиқларни Қоҳира музейларидан бирида синчиклаб ўрганиш мўлжалланмоқда.

УЙЛАНМОҚЧИ БЎЛСАНГ — КЎЧАТ ЎТҚАЗ

Филиппиннинг Себу шаҳрида ёш келин-куёв олдига ўзига хос шарт қўйилади, бу шарт никоҳ маросими бошланишига қадар бажарилиши лозим. Шаҳар архиепископи Рикардо Видалнинг фармойишига кўра қонуний никоҳдан ўтмоқчи бўлганларнинг ҳаммаси камида битта дарахт кўчатини ўтқазишлари лозим. Ана шу мақсад учун мўлжалланган кўчатлар черков жамоалари ўртасида тақсимлаб чиқилган. Черковнинг бу ташаббусини архипелагда дарахтзорлар жадал суръат билан камайиб бораётганлигидан жиддий ташвишланаётган атроф-муҳитни ва табиат ресурсларини муҳофаза қилиш министрлиги қизғин қўллаб-қувватлади.

ЖУМА КУНИ, ТУШ ВАҚТИДА

Сўнгги вақтларда айнан шу куни, шу вақтда Австрия банкларига босқинчилар тез-тез ҳужум қилишаяпти. «Прессе» газетасида эълон қилинган сўнгги ўн йил мобайнида Австрияда қайд этилган босқинчилик ҳужумларининг вазиятларини тадқиқ этишга доир статистика маълумотлари ана шундан далолат беради. Ана шу вақт мобайнида банкларга ҳаммаси бўлиб 695 марта ҳужум қилинган. Босқинчиларнинг ўлжаси 130 миллион шиллингни ташкил этган.

Ички ишлар министрлигининг вакиллари келтирилган маълумотларни шарҳлаб, Австриядаги кредит муассасаларининг 90 фоиздан зиёди махсус «шовқинсиз сигнализация» системаси билан жиҳозланган, шу системалар хабарни яқин орадаги полиция участкасига маълум қилади, деб таъкидлайдилар. Хона ичида рўй бераётган воқеаларнинг ҳаммасини қайд этиб борувчи махсус телевизион аппаратуралар ҳам мавжуд.

Гилам—шинамлик, қулайлик, гўзаллик тимсоли

Ерқин гулли юмшоқ гилам хонага чирой бағишлаш билан бирга, уни янада шинам қилади, шовқинни ютади. Оилангизда болалар бўлса жуда яхши. Болалар гилам устида ўйнашлари мумкин. Гилам зах ўтказмайди.

Магазинларда турли-туман гиламлар бор. Аммо ёқиб қолган гиламни дарҳол сотиб олишга ошиқманг. Гиламни қандай мақсадда олинаётганини, хонадаги мебелларга, дарпардаларга, деворнинг гулқоғозларига мос келиш-келмаслигини ҳисобга олиб харид қилиш керак.

Ҳамма йиғиладиган хона учун катта, йирик ва тўқ рангли гиламни харид қилиш керак. Агар хона яхши ёритилмаган бўлса, гиламнинг очроқ рангда бўлгани маъқул. Ётоқхона учун кўзни толиқтирмайдиган, болалар хонаси учун эса кўзни қувнатадиган гилам мос келади.

Агар сиз гиламга яхши қараб турсангиз, у бир неча авлодга хизмат қилиши мумкин. Ёдингизда бўлсин, гилам сувни, айниқса иссиқ сувни ёқтирмайди. Шунинг учун уни нам полга ёзманг, тозалаётганда ҳаддан ташқари ҳўлламанг. Агар гилам янги бўлса, уни ярим йил мобайнида қаттиқ чўтка ёки чангютгич билан тозалаш керак эмас. Шундан кейин уни чангютгич ёки супурги билан, туклари ётган томонга қараб тозаласа бўлади. Энг яхшиси, гиламни қишда тукли томони билан қорга ёйиб тозалаш лозим.

Табиий жундан тўқилган гиламларни порошок билан тозалаш тавсия қилинмайди. Порошоклардан фақат синтетик толалардан тўқилган гиламларни тозалашда фойдаланиш мумкин. Ёғ доғлари бензин аралаш қипиқ билан яхши кетади.

Гилам бўёқлари ярақласин десангиз, чой шамасидан фойдаланинг. Бунинг учун тозаланган гилам устига нам шамаларни сочиб юборинг, сўнгра уларни тоза чўтка ёки супурги билан супуриб ташланг. Агар гилам этил спирти ёки ош сиркасида ҳўлланган латта билан артиб чиқилса унинг бўёқлари янада ярақлайди.

Хонадонингиз учун гиламларни «ТАШХОЗТОРГ» магазинларидан харид қилишингиз мумкин. Ана шу магазинларда машинада тўқилган турфа гулли ҳар хил катталикдаги гиламлар бор.

«ТАШХОЗТОРГ».
(Телефон 91-59-43).

Машиналар учун... тез ёрдам! «Авто» кооперативи

йўлда ва уйда ана шундай ёрдам кўрсата олади.

Мутахассислар бригадаси — сизнинг чақириғингизга биноан барча зарур асбоб-ускуналар билан жиҳозланган махсус машинада етиб келадилар. Улар майда ремонт ишларини машина бузилган жойнинг ўзида бажарадилар ёки шикастланган автомашинани тўхташ жойига ёки ремонт устахонасига судраб борадилар.

Кооператив диспетчерлари хонасига — 76-12-74 телефони орқали мурожаат қилиб, ремонтчилар бригадасини ёрдамга чақиришингиз мумкин.

Бу номерни эслаб қолинг — мушкул аҳволда қолганингизда керак бўлади.

«АВТО» КООПЕРАТИВИ.

«Экспресс» кооперативи ишончли воситачи бўлади

Корхоналар, ташкилотлар, малака ошириш институтлари, ўқув марказлари, командировка қилинганларни қабул қилишга алоқаси бўлган бошқа ташкилотлар
ДИҚҚАТИГА!

«ЭКСПРЕСС» уй-жой воситачилик кооперативи шаҳримизга ташриф буюрувчи гражданларни кооперативга қарашли уйларда жойлаштириш юзасидан шартномалар тузади, шунингдек, бўш уй-жой майдонларини ижарага бериш ниятидаги гражданларнинг қўшимча қабулини эълон қилади.

Мурожаат учун телефонлар: 76-20-15, 62-41-72.

«Экспресс» уй-жой-воситачилик кооперативи.

«ОЛИМПИЯ» МЕҲМОНХОНАСИ ҚОШИДА

сурункали таносил касалликлари (сурункали простатит, сурункали уретрит), бепуштлик, сексуал бузилишлар ва юқумсиз тери касалликлари билан касалланган

БЕМОРЛАРГА МЕДИЦИНА ЁРДАМИ КЎРСАТИШ КАБИНЕТИ ОЧИЛДИ

Адрес: Тошкент шаҳри, «Олимпия» массиви, 2-Чимбой кўчаси, «Олимпия» меҳмонхонаси.

Маълумотлар олиш учун телефонар: 29-48-33, 29-44-65.

Бошқа шаҳарлардан келган беморларга касалликни текшириш даврида яшаб туриш учун «Олимпия» меҳмонхонасидан навбатдан ташқари жой берилади.

ҚАБУЛ КУНЛАРИ: сешанба, пайшанба, шанба кунлари — соат 16 дан 20.00 гача; якшанба куни соат 11 дан 16.00 гача.

«ОЛИМПИЯ» КООПЕРАТИВИ.

«Союзреклама» Бутуниттифоқ ишлаб чиқариш бирлашмасининг Ўзбекистон реклама ишлаб чиқариш корхонаси

«Металлург» (Запорожье)

«Пахтакор»нинг бу галги рақиби — «Металлург» узоқ тарихга эга. Умуман Запорожье футболининг йилномаси 30-йиллардан бошланган. «Локомотив» (Запорожье) командаси 1939-40 йилларда Украина ССР чемпиони бўлган эди. Сўнг коллектив «Большевик», яна «Локомотив» номларини олди. 1950 йилда эса «Запорожстал» заводи оталиғида «Металлург» командаси тузилиб, 1962 йилга қадар мамлакат биринчилигининг «Б» группасида қатнашди. Бу вақт ичида кетма-кет 2 марта республика Кубоги соҳиби, 1 марта чемпион унвонига сазовор бўлди.

Шуни таъкидлаш лозимки, 1960 йили яна республика чемпиони унвонини қўлга киритган «Металлург»нинг олий лигага йўлланма олишига бир баҳя қолган эди. Ўтиш ўйинларида запорожьелик футболчилар Донецкнинг «Шахтёр» командаси билан 2 та ўйин ўтказиб, дастлаб 1:0 ҳисобида ғалаба, сўнг 0:2 ҳисобида мағлубиятга учрашди. Тўплар нисбати рақиблар фойдасига бўлгани туфайли олий лига остонасидан қайтдилар. Шу-шу уларга бундай омад бошқа кулиб боқмади.

1963 йилдан бошлаб «А» классининг 2-группаси тузилиб, «Металлург» шу группа ўйинларида қатнаша бошлади.

Улар бу йили 1-лигада 19-мавсумни ўтказмоқдалар. «Шинник» (Ярославль) командаси ҳисобида ҳам шунча мавсум бор). Яъни, 1971 йилдан буён лига ўйинларида мунтазам иштирок этиб келишаяпти. Команда ўзининг энг муваффақиятли мавсумида (1971 йил) 4-ўринни эгаллаган. 1983-84 йилларда эса биринчиликни 5-ўрин билан якунлади.

Биринчи лигада «Металлург» ҳозирги кунгача жами 751 ўйин ўтказиб, 271 ғалаба, 195 дуранг натижага эришди ва 285 марта мағлубият аламини тортган. Тўплар нисбати: 928—898. Команданинг лигадаги энг йирик ғалабаси 5:0 ҳисобида бўлиб, «Колхозчи» (Ашхобод) ва «Спартак» (Кострома) билан ўтказилган учрашувларда қайд этилган. 1981 йили эса моҳир ҳужумчи Равиль Шарипов 26 тўп билан 1-лиганинг энг сермаҳсул ўйинчиси совринини қўлга киритди.

1989 йил мавсумигача 1-лига турнирларида команда «Пахтакор» билан 14 учрашув ўтказган бўлиб, ҳозирча устунлик ҳамшаҳарларимиз томонида: 6 ғалаба, 3 дуранг ва 5 мағлубият. Тўплар нисбати 20:16. Қизиғи шундаки, охирги тўрт мавсум запорожьелик футболчиларнинг тўла устунлигида ўтмоқда. 4 ғалаба, 2 дуранг ва 2 мағлубият.

1988 йилда олий лиганинг энг сермаҳсул ҳужумчиси бўлган Е. Шахов ўзининг дастлабки бир неча мавсумини «Металлург»да ўтказиб, шу команда составида маҳорат сирларини эгаллаган эди.

«Металлург» тарихида бу йилгидек кучли ўйинчилар состави ҳали бўлмаган. Командага Украина ССРда хизмат кўрсатган тренер, «Днепр» командасининг собиқ бошлиғи Г. А. Жиздик раҳбарлик қилаяпти. Асосий составда эса 2 нафар мамлакат чемпиони иштирок этмоқда. Дарвозани маҳоратли ўйинчи, спорт мастери Ю. Сивуха қўриқламоқда. Ҳимояда СССР чемпиони, «Пахтакор» ва «Днепр» командаларида ўйнаган моҳир футболчи С. Башкиров ва МАСКнинг собиқ ўйинчиси, спорт мастери В. Колядко етакчидирлар. Ҳужум чизиғида эса «Днепр» командасида маҳорат кўрсатиб, мамлакат чемпиони унвонини қўлга киритган О. Таран ҳаракат қилмоқда.

Д. ИСРОИЛОВ.

Ҳужумда «Пахтакор» ўйинчиси Азамат Абдураимов.
Р. Шарипов фотоси.

Кубок 51-цехда

СССР 50 йиллиги номли «Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмаси кубоги учун ўтказилган мусобақалар ниҳоясига етди. Корхонадаги 25 та цех ва бўлимлардаги командалар икки ой давомида ўзаро беллашдилар.

Финалда 5 ва 51-цехларнинг вакиллари учрашишди. Қизиқарли ва кескин курашдан сўнг Л. Михайлов тренерлик қилаётган 51-цех футболчилари ғалаба қозондилар. Ҳисоб 7:6

Коллективга корхона кубоги ва фахрий ёрлиқлар топширилди.

Ўсмирлар баҳси

ВЛКСМ Марказий Комитетининг соврини учун 1972-73, 1974-75, 1976-77 ва 1978-79 йилларда туғилган болалар ўртасида «Чарм тўп» мусобақаси ўтказилди. Тошкент агрегат заводи спорт комплексида 1972-73 йилларда туғилган ўсмирлар баҳслашишди. Турнирда район мусобақаларининг ғолиблари — 8 команда икки группага бўлиниб, куч синашдилар.

«Пахтакор» стадионидаги 1978-79 йилларда туғилган ёш футболчилар турнирига эса 1-категорияли судья Д. Коваленко ҳакамлик қилди. Финал учрашувларида С. Раҳимов район командаси Киров райони вакилларини 3:0 ҳисобида енгиб, ғолибликни қўлга киритди. А. Икромов ва Фрунзе районларининг коллективлари ҳам 9 команда орасида фахрли ўринларни эгаллашди.

Пешқадамлар июнь ойи охирида Урганч, Самарқанд ва Сариосиё шаҳарларида ўтадиган республика биринчилигида қатнашиш ҳуқуқини қўлга киритдилар.

Ш. САЪДУЛЛАЕВ.

Шифокорлар тажриба алмашмоқдалар

⊙ Москва, Ленинград ҳамда мамлакатдаги, Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистондаги бошқа шаҳарларнинг етакчи олимлари ва мутахассислари Ўзбекистон аллергологларининг 30 май куни ўз ишини тамомлаган илмий-амалий конференцияси ишида қатнашдилар. Улар икки кун давомида медицина фанининг ана шу соҳасидаги фундаментал тадқиқотларни, беморларга самарали ёрдам бериш масалаларини муҳокама қилдилар.

— Ана шу муаммоларга қизиқиш ортиб бораётганлиги тушунарлидир, — дейди Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг бош аллергологи А. Назаров. — Мутахассислар касалликка қарши кураш воситаларини аллақачонлардан бери изламоқдалар. Фикрлашув аллергия касалликларини камайтириш соҳасидаги тажрибадан амалда фойдаланишга ёрдам беради.

Бу йўналишда республикада анчагина ишлар қилинмоқда. Республика маркази, шунингдек областлардаги 30 дан ортиқ ихтисослаштирилган кабинетлар беморларга даволаш-профилактика ёрдами кўрсатмоқдалар. Соғлиқни сақлаш соҳасида иммунотерапиянинг аралаш усули кенг жорий этилди, касалликни даволашнинг самарали усули ишлаб чиқилди.

(ЎзТАГ мухбири).

Муҳаррир ўринбосари
С. Б. ЁҚУБОВ.

Макулатура топширувчи гражданлар диққатига!

ҚАБУЛ ПУНКТЛАРИДА АБОНЕМЕНТЛАР ТАРҚАТИЛАДИГАН КУНЛАРИ

Ж. Санднинг «КОНСУЭЛО» (2 томлик) **китобига абонементлар берилади.**

3 ва 4 июнда ҳар қайси қабул пунктида 150 тадан абонемент тарқатилади.

М. Риднинг «БЕЛИЙ ВОЖДЬ» «КВАРТЕРОНКА» китобига

10 ва 11 июнда ҳар қайси қабул пунктида 150 тадан абонемент тарқатилади.

Ж. Санднинг «КОНСУЭЛО» ва М. Риднинг «БЕЛИЙ ВОЖДЬ. КВАРТЕРЕНКО» китобларига абонементлар фақат бир вақтнинг ўзида камида 10 кг. макулатура топширилгандан кейингина берилади.

Ж. Санднинг «КОНСУЭЛО» китобига берилган абонементлар 40 кг. макулатура топширгандан сўнг унда кўрсатилган китобни сотиб олиш ҳуқуқини кафолатлайди.

М. Риднинг «БЕЛИЙ ВОЖДЬ. «КВАРТЕРОНКА» китобига берилган абонементлар 20 кг. макулатура топширгандан сўнг унда кўрсатилган китобни сотиб олиш ҳуқуқини кафолатлайди.

Қабул пункт-магазинлари жума куни — соат 12 дан 20.00 гача ишлайди, танаффус — соат 15 дан 16.00 гача; якшанба куни — соат 10 дан 17.00 гача ишлайди, танаффус — соат 13 дан 14.00 гача.

Бошқа кунлари соат 10 дан 18.00 гача ишлайди, танаффус — соат 13 дан 14.00 гача.

Дам олиш куни — душанба.

Улуғ Ватан уруши инвалидлари ва қатнашчиларига навбатдан ташқари хизмат кўрсатилади. Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг 1981 йил 4 июндаги 354-кўрсатмасига биноан Улуғ Ватан уруши қатнашчилари ва инвалидларига ҳар қайси қабул пунктида тарқатиладиган абонементлар ҳажмининг 20 проценти миқдорида абонементлар бериш нормаси белгиланган.

ҚАБУЛ ПУНКТ-МАГАЗИНЛАРИНИНГ АДРЕСЛАРИ:

ОКТЯБРЬ РАЙОНИДА:

1 — ЎзССР 50 йиллиги проспекти, Марказ-15;
5 — Уйғур кўчаси (Кўкча бозори);
9 — Зиё Саид кўчаси;
35 — У. Юсупов кўчаси;
54 — Оқтепа массиви;
80 — Халқлар Дўстлиги проспекти, 8-уй;
81 — шаҳар савдо ярмаркаси;
83 — Калинин массиви;
69 — ёзги «Космос» кинотеатри ёнида;

СОБИР РАҲИМОВ РАЙОНИДА:

2 — Форобий кўчаси, Чиғатой дарбоза маҳалласи;
10 — Қорақамиш массиви, 1/3;
11 — Қорақамиш массиви 2/4;
23 — ТошМИ массиви;
30 — Қорақамиш массиви 1/2 (колхоз бозори ёнида);
42 — Қорақамиш массиви, 1/2 (савдо маркази ёнида);
50 — Чимбой кўчаси;
51 — Беруний кўчаси;
56 — 2-Тансиқбоев массиви;
61 — Себзор массиви (551-болалар боғчаси ёнида);
62 — Қорасарой кўчаси, («Ташигрушка» фабрикаси районида);

ЛЕНИН РАЙОНИДА:

3 — Қўйлиқ бозори;
24 — Мирсолиҳов кўчаси, 19-уй;
47 — «Госпиталь» маҳалласи, 4-уй;
31 — 2-Қўйлиқ массиви, савдо маркази;
48 — Куйбишев шоссеси 818-уй;
49 — Подъёмник кўчаси 1-уй;
71 — К. Цеткин кўчаси (ўнг томонда).

КУЙБИШЕВ РАЙОНИДА:

4 — «Ташавтомаш» турар-жой массиви;
22 — Циолковский кўчаси (Касалхона ёнида);
26 — М. Горький проспекти;
32 — Луначарский шоссеси, 301-уй;
33 — П. Морозов кўчаси (Кабель заводи бозори);
34 — Улуғбек посёлкаси (Ядро физикаси институти);
37 — 2-Қорасув массиви;
68 — М. Горький проспекти (51, 52-уйлар орасида);
72 — 1-Қорасув массиви.

ҲАМЗА РАЙОНИДА:

6 — Янгиобод массиви;
25 — Бирлашган кўчаси (район гази билан ёнма-ён);
29 — Қурувчилар кўчаси, 38-уй;
39—4-турар жой шаҳарчаси, Шолохов кўчаси, 1 «а» квартал;
52 — Шумилов шаҳарчаси;
60 — Лисунов кўчаси (Лисунов номли кинотеатр ёнида);
70 — Мунаввар кўчаси, 40-уй («Янгиобод» турар-жой массиви);
73 — М. Ашрафий кўчаси;
77 — «Оҳангарон шоссесининг Шарқ томони» микрорайони;

КИРОВ РАЙОНИДА:

7 — Юнусобод массиви, В-1;
19 — Гризодубова кўчаси;
20 — Олой бозори;
27 — Юнусобод массиви, А-3;
46 — Юнусобод массиви, СБ-4 «а» микрорайони;
53 — ТашГРЭС микрорайони;
66 — Юнусобод массиви, Б-4.

А. ИКРОМОВ РАЙОНИДА:

8 — Фарҳод ярмаркаси;
13 — Чилонзор массиви, 24-квартал, 53-уй, 62-квартира;
16 — Чилонзор массиви, 12-квартал, 23-уй, 39-квартира;
17 — Чилонзор массиви, 24-квартал, 13-уй, 23-квартира;
36 — Октябрь массиви, Ибрат кўчаси;
45 — 5-Атоий проезди 6 «а» уй;
57 — Бирлик массиви, Шараф проезди, 9-уй;
58 — Октябрь массиви, 2-проезд, Садоқат кўчаси.

ФРУНЗЕ РАЙОНИДА:

12 — Ивановолик тўқувчилар кўчаси;
28 — Биринчи Май колхоз бозори;
38 — Б. Хмельницкий кўчаси 67-уй, 8-корпус;
59 — Карелофин кўчаси («Госснабторг» ёнида);
65 — Саломатин кўчаси 4-тупик;
67 — Стахановчилар кўчаси;
75 — Ивановолик тўқувчилар массиви;
76 — А. Қаҳҳор кўчаси.

ЧИЛОНЗОР РАЙОНИДА:

41 — Чилонзор массиви, Пионер кўчаси 1 «а» уй;
14 — Чилонзор массиви, 18-квартал 10 «а» уй, 1-квартира;
15 — Чилонзор массиви, 1-квартал, 1-уй;
21 — Чилонзор массиви, 20-квартал, Сегизбоев кўчаси;
55 — Дўмбробод массиви;
74 — Чилонзор массиви, 19-квартал;
78 — Волгоград кўчаси.

СЕРГЕЛИ РАЙОНИДА:

18 — Спутник массиви, Марказ-13, 20-уй;
43 — Сергели массиви, савдо маркази;
44 — 1-Сергели массиви;
63 — Заречная кўчаси;
64 — Чоштепа кўчаси (54-разъезд).

КОРХОНАЛАР ВА ТАШКИЛОТЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

ТОШКЕНТ ШАҲАР ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ТАЙЁРЛОВ КОРХОНАСИ

корхоналар ва ташкилотлардан чекланмаган миқдорда макулатура ва металл асоси бўлмаган, фойдаланиб бўлинган шиналарни қабул қилади.

Макулатуралар қуйидаги адресда жойлашган ишлаб чиқариш участкасида қабул қилинади: Тошкент шаҳри, Металлистлар кўчаси, 2 «а» уй (Металл база ёнида).

Фойдаланиб бўлинган шиналар қуйидаги адресда жойлашган қабул пунктида қабул қилинади: Тошкент шаҳри, Янгиобод массиви, Толариқ кўчаси (23-автобус; 31-маршрутли таксининг «3-мева-сабзавот комбинати» бекати).

Справкалар учун телефон — 48-04-93.

Тошкент шаҳар ишлаб чиқариш-тайёрлов корхонаси.

Театр

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 2/VI да **Тўмарис** (19.00).

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 2/VI да **Паранжи сирлари** (19.30).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **Ленинград циркининг хайрлашув томошалари** (1, 2/VI да 19.30 да; 3/VI да 16, 19.00 да; 4/VI да 12, 15, 18.00 да).

Кино

2 ИЮНДА
БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

Санъат саройи — «МАЙСАРАНИНГ ИШИ» (катта зал, 18.30, 20.40, ўзбек тилида), «СИНДБОДНИНГ ЕТТИНЧИ САЁҲАТИ», «МЕНИНГ ДУШМАНИМ» (кичик зал, 17. 20.00).
Чайка — «МЕНИНГ ДУШМАНИМ» (17, 19, 21.00).
Тошкент Советининг 50 йиллиги — «МЕНИНГ ДУШМАНИМ» (18, 21.30).
Ватан — «ТИМСОҲ ДАНДИ-II» (18.30, 20.45).
Москва — «ТИМСОҲ ДАНДИ-II» (18.30, 20.40).
ВЛКСМ 30 йиллиги — «МЕНИНГ ДУШМАНИМ» (жуфт соатларда).
Дружба — «ТИМСОҲ ДАНДИ-II» (17, 18.30, 20, 20.40).
Восток — «ТИМСОҲ ДАНДИ-II» (18.30, 21.00).
Қозоғистон — «ТУБАНЛИКДА. МУҲАББАТНИНГ БАҲОСИ ҚАНЧА?» (ҳужжатли фильм, (19.00 да); «МАРВАРИД» (16, 18, 20.00).
Фестиваль (ёзги) — «МЕНИНГ ДУШМАНИМ» (22.00).
Хива (ёзги) — «ЯККА ЎЗИ» (22.00).

3, 4 ИЮНДА
БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР

Санъат саройи — «МАЙСАРАНИНГ ИШИ» (катта зал, 18.30, 20.40, ўзбек тилида). «СИНДБОДНИНГ ЕТТИНЧИ САЁҲАТИ», «МЕНИНГ ДУШМАНИМ» (кичик зал, 17, 20.00).
Чайка — «МЕНИНГ ДУШМАНИМ» (11, 13, 15, 17, 19, 21.00).
Тошкент Советининг 50 йиллиги — «МЕНИНГ ДУШМАНИМ» (18, 21.30).
Ватан —«ТИМСОҲ ДАНДИ-II» (18.30, 20.45).
Москва — «ТИМСОҲ ДАНДИ-II» (18.30, 20.40).
ВЛКСМ 30 йиллиги — «МЕНИНГ ДУШМАНИМ» (жуфт соатларда).
Дружба — «ТИМСОҲ ДАНДИ-II» (17, 18.30, 20, 20.40).
Восток — «ТИМСОҲ ДАНДИ-II» (18.30, 21.00).
Қозоғистон — «ТУБАНЛИКДА, МУҲАББАТНИНГ БАҲОСИ ҚАНЧА?» (ҳужжатли фильм, (11, 15, «МАРВАРИД» (12, 13, 16, 17, 20.00).
Фестиваль (ёзги) — «МЕНИНГ ДУШМАНИМ» (22.00).
Хива (ёзги) — «ЯККА ЎЗИ» (22.00).

СССР Газ саноати «Средазгазавтоматика» заводи ҳузуридаги

«АВТОМАТИКА» КООПЕРАТИВИНИНГ

100461599 номерли ҳисоб-китоб счётига Акмал Икромов район уй-жой-социал банки томонидан берилган йўқолган ДУМАЛОҚ МУҲР, БУРЧАК ШТАМПИ ва 398009 э номердан 398025 э номергача бўлган банк

ЧЕК ДАФТАРЧАСИ
БЕКОР ҚИЛИНАДИ

СССР Газ саноати давлат комитетининг «Средазгазавтоматика» заводи ҳузуридаги «Автоматика» кооперативи.

Тошкент шаҳар, Сергели районидаги 47-ўрта мактаб томонидан **Эргашева Гуллосархон Холмирзаевна** номига берилган 834172 номерли йўқолган

ЎРТА МАЪЛУМОТ ТЎҒРИСИДАГИ АТТЕСТАТ
БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Ўзбекистон ССР Агросаноат давлат комитетининг «Конструктор» илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси коллективи бирлашманинг гўшт ва сут саноати тадқиқотлар бўлимининг етакчи инженер-технологи

Муҳаддас Аъзамовна АКБАРОВАнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳуманинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

Октябрь районидаги даволаш-профилактика бирлашмаси ва 2-болалар юқумли касалликлар шифохонаси коллективлари шифохонанинг катта медицина ҳамшираси

Санталат ХУЖАЕВАнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳуманинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

ТОШКЕНТ оқшоми
Ўзбек ва рус тилларида мустақил равишда нашр этилади.

«Тошкент оқшоми»
(«Вечерний Ташкент») — орган Ташкентского горкома Компартии Узбекистана и городского Совета народных депутатов.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

РЕДАКЦИЯ АДРЕСИ:
700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Телефонлар: қабулхона—32-53-76; бўлимлар: партия турмуши ва совет қурилиши—32-57-84; экономика ва шаҳар хўжалиги —32-54-19; ижтимоий масала — 32-53-10; хатлар ва оммавий ишлар — 33-29-70; жамоатчилик редакцияси — 33-99-42, 32-53-66, 32-54.15; «Ташкентская неделя» рекламалар иловаси — 32-56-84; эълонлар — 33-81-42.

Якшанбадан ташқари, ҳар куни чиқади.

Нашр саҳифаларга 19.00 да қўл қўйилган. (График бўйича 17.00 да қўл қўйилиши лозим). Б. 3001.

Индекс 64690. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10